

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

KATEDRA GEOGRAFIE

Jakub CACH

**ANALÝZA VÝSLEDKŮ VOLEB POSLANECKÉ
SNĚMOVNY PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY
V PARDUBICKÉM KRAJI**

**Analysis of election results to the Chamber of Deputies of
the Parliament of the Czech Republic
in the Pardubický Region**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Vedoucí práce: RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.
Olomouc 2009**

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci řešil sám a uvedl jsem veškerou použitou literaturu.

Olomouc, 17. května 2009

.....

podpis

Na tomto místě bych rád poděkoval mému vedoucímu bakalářské práce RNDr.
Miloši Fňukalovi, Ph.D. za pomoc a cenné rady při její tvorbě.

Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta, katedra geografie

Akademický rok 2007/2008

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

student

Jakub CACH

Obor (studijní kombinace)

Regionální geografie

Název práce:

**Analýza výsledků voleb Poslanecké sněmovny
Parlamentu České republiky v Pardubickém kraji**

**Analysis of election results to the Chamber of Deputies of the Parliament
of the Czech Republic in the Pardubický Region**

Zásady pro vypracování:

Cílem bakalářské práce je časová a prostorová analýza volebního chování obyvatel Pardubického kraje v letech 1990–2006. Autor se zaměří na diferenciaci daného jevu do úrovně obcí, na jeho souvislost se základními demografickými znaky obyvatelstva (věková struktura, náboženská struktura, ekonomické postavení ...), analyzuje změny a trendy rozložení volební podpory relevantních politických stran. Zdrojem prostorových dat bude digitální prostorová databáze ArcČR 500, zdrojem statistických dat databáze ČSÚ, případně archivní výzkum.

Základní struktura práce:

1. Úvod
2. Cíl práce
3. Metody zpracování, přehled relevantní literatury
4. Volby PS PČR na území Pardubického kraje po roce 1990 – základní charakteristika
5. Změny volebního chování obyvatel kraje
6. Prostorová struktura výsledků voleb vč. trendů
7. Analýza multifaktorové podmíněnosti výsledků voleb
8. Diskuse a závěr
9. Resumé (v angličtině)
10. Seznam literatury
11. Přílohy

Bakalářská práce bude zpracována v těchto kontrolovaných etapách:

konkretizace osnovy (září 2008), rešerše dostupné literatury, sestavení bibliografie k tématu (říjen 2008), zpracování 4. kapitoly včetně přehledu volebních výsledků v el. podobě (říjen 2008), zpracování 5. až 7. kapitoly (březen 2009), formulace závěrů (duben 2009), dokončení a odevzdání práce (květen 2006), tvorba grafických příloh (průběžně).

Rozsah grafických prací: text, grafy a mapy

Rozsah průvodní zprávy: 10–12 000 slov základního textu + práce včetně všech příloh v elektronické podobě

Seznam odborné literatury:

1. práce o volbách a analýze volebních výsledků, především:

Blažek, J. - Kostecký, T (1991): Geografická analýza výsledků parlamentních voleb v roce 1990. Sborník ČGS, 96, str. 1–14, Praha, Academia.

Volby v demokracii (1995). Brno, Mezinárodní politologický ústav Právnické fakulty Masarykovy univerzity.

Klíma, M. (1998): Volby a politické strany v moderních demokraciích. Praha, Radix.

Klokočka, V. (1991): Politická reprezentace a volby v demokratických systémech. Praha, Aleko.

Krejčí, O. (1994): Kniha o volbách. Praha, Victoria Publishing.

Krejčí, O. (1992): Kdo vyhraje volby '92. Praha, Ucho.

Linek, L. et. al. (2003): Volby do poslanecké sněmovny 2002. Praha, Sociologický ústav Akademie věd České republiky.

Sartori, G. (2001): Srovnávací ústavní inženýrství: zkoumání struktur, podnětů a výsledků. Praha, Sociologické nakladatelství.

Šaradín, P (2002): Volby 2002: analýza programů a výsledků ve volbách do Poslanecké sněmovny. Olomouc, Periplum.

Možnosti úpravy či reformy volebního systému v ČR (1999). Praha, Vysoká škola ekonomická.

2. učebnice politické geografie, namátkou:

Short, J. (1993): An Introduction to Political Geography. London, Routledge.

Stát, prostor, politika: vybrané otázky politické geografie (2000). Praha, Univerzita Karlova.

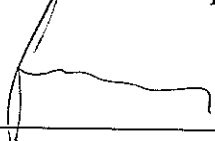
Baar, V. (1996): Politická geografie. Ostrava, Ostravská univerzita.

3. přehledy výsledků jednotlivých voleb s komentáři o volebních systémech.

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.

Datum zadání bakalářské práce: 19. 6. 2008

Termín odevzdání bakalářské práce: květen 2009

vedoucí katedry

vedoucí bakalářské práce

Obsah:

1. Úvod.....	8
2. Cíle práce	9
3. Metody zpracování, přehled relevantní literatury	10
3.1 Metody zpracování	10
3.2 Přehled relevantní literatury.....	11
4. Volby PS PČR na území Pardubického kraje po roce 1990 – základní charakteristika	12
4.1 Volební systém a jeho vliv na Pardubický kraj	12
4.1.1 Volební systém Československé federativní republiky	12
4.1.2 Volební systém České republiky	14
4.2 Průběh jednotlivých voleb do PS Parlamentu ČR	16
5. Změny volebního chování obyvatel kraje.....	21
5.1 Změny volebních výsledků po sobě jdoucích volbách	21
5.1.1 Změny volebních výsledků po sobě jdoucí volbách v jednotlivých politických subjektech v období od roku 1996 do roku 2006 do PS Parlamentu ČR.....	21
5.1.2 Změny volebních výsledků jednotlivých politických subjektech ve volbách do ČNR 1992 a PS Parlamentu ČR 1996	25
5.2 Dlouhodobé změny volebního chování obyvatel kraje.....	26
6. Prostorová struktura výsledků voleb vč. trendů.....	32
6.1. Prostorová struktura volebních výsledků jednotlivých politických subjektů	32
6.2 Prostorová struktura základních částí politického spektra.....	40
6.3 Jádru volební podpory	44
6.4 Stabilní jádro volební podpory	50
6.5 Míra překrytí jader volební podpory.....	52
6.5.1 Míra překrytí jader stabilní podpory	52
6.5.2 Míra překrytí jader volební podpory v jednotlivých volbách	53
6.6 Trendy ve změně volebního jádra.....	57
7. Analýza multifaktorové podmíněnosti výsledků voleb	61
7.1 Korelační analýzy pro jednotlivé volby.....	61
7.2 Porovnání korelačních koeficientů s výsledky jednotlivých politických subjektů.....	67
7.3 Porovnání výsledků korelací v horizontu 1996-2006.....	68
8. Diskuze a závěr.....	70

9. Resumé.....	72
10. Seznam literatury	74
11. Přílohy.....	75

1. Úvod

Tato bakalářská práce pojednává o volbách. Právě volby jsou základní složkou moderní demokracie. V dnešním svobodném světě má vůdčí roli zastupitelský typ demokracie. Občané pomocí voleb mají možnost ovlivnit chod státu na určité dané období. Prostřednictvím nich delegují své zástupce do zákonodárných sborů a také jimi nepřímo ovlivňují exekutivní složku moci.

V této oblasti můžeme pozorovat výrazný vliv prostoru, který různými způsoby vytváří či podmiňuje chování voličů. Jiné preference mají kupříkladu obyvatelé velkých měst a jiné obyvatelé venkovských regionů. Na volební výsledky působí množství rozličných činitelů. Jedná se o socioekonomické a částečně i fyzicko-geografické faktory. Veliký význam je přikládán zejména ekonomické složce. Často se stává hlavní silou, která určuje náklonnost voličů k určitému politickému subjektu. Dosti důležitou roli zde ovšem hraje i kultura, náboženství či národnost.

Jiným důležitým aspektem při zkoumání voleb je časová složka. Volební podpora se může výrazně proměnit během krátkého období. To je i případ České republiky. Na přelomu 80. a 90. let došlo k přeměně politického systému. V znovu nabyté demokracii vznikala nová politická uskupení či obnovovaly svou činnost předúnorové politické subjekty. S tímto dynamickým vývojem souvisela nestabilita politické scény. V 90. letech probíhalo množství změn uvnitř jednotlivých politických subjektů. Politická scéna se konsolidovala teprve nedávno.

Tato bakalářská práce zkoumá volební preference obyvatel na území menším než je stát. To přináší množství specifik. Volební chování se na území Pardubického kraje může utvářet jiným způsobem než v rámci celé České republiky.

Práce se zaměřuje na oba výše zmíněné aspekty, tedy prostor i čas. Jejím snahou je rozebrat volební výsledky z několika perspektiv, mezi které patří struktura, proměnlivost i podmíněnost volebních výsledků. Úkolem je také zmapovat faktory a jejich vliv na volební chování. Cílem práce je přinést odpovědi na níže uvedené otázky. Jak vypadá rozložení výsledků v Pardubickém kraji? Které faktory podmiňují volební chování v kraji? Jak se proměnily volební preference v čase?

2. Cíle práce

Cílem této bakalářské práce je analýza volebního chování obyvatel Pardubického kraje. Zabývá se pouze parlamentními volbami, tj. volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, resp. do České národní rady a obou komor Federálního shromáždění. Zpracovávané období je stanoveno od voleb roce 1990 do voleb v roce 2006. Volební výsledky budou zpracovány pro jednotlivé obce Pardubického kraje.

Tato analýza bude složena ze dvou rovin a to prostorové a časové. Prvním cílem bakalářské práce bude analyzovat rozložení volebních výsledků politických subjektů a částí politického spektra (levice-střed-pravice). Této částí analýzy prostorového rozložení výsledků se týká i určení jader volební podpory jednotlivých politických subjektů. Na ni navazuje vysledování jednotlivých trendů při formování jader volební podpory. Dále se také zabývá překrytím jednotlivých jader politických uskupení a jejich souhlasností či odlišností.

Dalším cílem práce je analyzování změn, které proběhly v tomto volebním kraji. Základní snahou bude vysledovat jednotlivé trendy ve volebním chování. Zkoumány budou krátkodobé i dlouhodobé změny. Zpracovány, tedy budou volební výsledky ve dvou po sobě jdoucích volbách a také o analyzování delšího období.

Poslední část práce pokusí se o zjištění podmíněností volebního chování obyvatel Pardubického kraje. Zde budou srovnávány volební výsledky jednotlivých politických subjektů s demografickými a socioekonomickými činiteli. Cílem bude analyzovat jejich ovlivnění těmito faktory.

3. Metody zpracování, přehled relevantní literatury

3.1 Metody zpracování

Základem pro zpracování bakalářské práce se stala data o výsledcích voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, resp. ji předcházejících zákonodárných sborů od roku 1990 do roku 2006 z území dnešního Pardubického kraje. Z těchto dat poté vycházejí další výpočty a grafické či statistické zpracování voleb.

Data o výsledcích jednotlivých voleb byla získána částečně z internetových stránek Českého statistického úřadu z <http://www.volby.cz> a částečně byla poskytnuta ve formátu .xls regionální pracovištěm - Český statistický úřad Pardubice.

Příslušná data byla použita pro výpočty krajských průměrů, srovnání výsledků jednotlivých stran z obcí s krajským průměrem, pro výpočty změny volebního chování apod. Také z těchto dat byla vypracována tzv. jádra volební podpory a jejich následné modelace jako např. jejich překrytí či trendy ve vývoji jader volební podpory. Způsob výpočtu jednotlivých ukazatelů a metodika vytyčování jader volební podpory je naznačena při jejich prvním výskytu v práci.

Pro grafické znázornění byla data o volebních výsledcích převedena v MS Excel z formátu .xls do formátu .dbf., které následně bylo takto možné zpracovat do grafické podoby. Tento formát dále umožňoval zpracování výsledků v softwarovém programu ArcView GIS 3.1 od společnosti ESRI. Jedná se o geografický informační systém spadající do skupiny tzv. desktop GIS. Pro účely bakalářské práce byla v tomto softwaru vytvořena příslušná vrstva zahrnující všechny obce v Pardubickém kraji, jejichž území se týkaly výše zmíněné výpočty. Vrstva byla vytvořena z databáze ArcČR 500 verze 02a. Soubory ve formátu .dbf obsahující jednotlivá data byly propojeny s touto vrstvou.

V kapitole číslo 7, která pojednává o multifaktorové podmíněnosti voleb, byly užity data ze statistického Sčítání lidu, domů a bytů (SLDB) v roce 2001. Tato data byla opět získána ze serveru Českého statistického úřadu z <http://www.volby.cz>. Dále byla část dat získána z portálu Ministerstva práce a sociálních věcí ČR z <http://portal.mpsv.cz>. V tomto případě se jedná o údaje o nezaměstnanosti. V této kapitole šlo o výpočet korelačního koeficientu závislostí. Jednalo se o zjištění vztahu mezi jednotlivými daty o obyvatelstvu a volebními výsledky. Pro zpracování údajů ze SLDB a volebních výsledků byl užit program MS Excel 2003. Pro výpočty korelačních koeficientů byla použita funkce CORREL.

Výrazný problém při zpracování bakalářské práce činily změny v obcích Pardubického kraje. Od roku 1990 došlo k více než 115 změnám. Aby nedošlo k chybným výpočtům, bylo potřeba jednotlivá data přepočítat tak, aby se shodovala s tehdejší prostorovou strukturou obcí. (Příkladem může být obec Domoradice, která se ve volebním období 2002 až 2006 sloučila

s Vysokým Mýtem, proto jsou pro účely korelací pro volby 2006 její výsledky ze SLDB 2001 sečteny s Vysokým Mýtem, naopak obec Rabštejnská Lhota se oddělila od obce Sovolusky, zde jsou pro potřebné výpočty jejich volební výsledky sečteny. Takových změn je ovšem více.) Tyto změny byly také zapracovány do jednotlivých map, aby odpovídaly tehdejší struktuře obcí. K tomuto účelu a také nemožnosti vytvořit potřebnou legendu v programu ArcView GIS 3.1 byl použit program Adobe Photoshop 7.0.¹

3.2 Přehled relevantní literatury

Seznam odborné literatury:

1. práce o volbách a analýze volebních výsledků:

- Blažek, J. - Kostecký, T (1991): Geografická analýza výsledků parlamentních voleb v roce 1990. Sborník ČGS, 96, str. 1–14, Praha, Academia.
- Volby v demokracii (1995). Brno, Mezinárodní politologický ústav Právnické fakulty Masarykovy univerzity.
- Klíma, M. (1998): Volby a politické strany v moderních demokraciích. Praha, Radix.
- Klokočka, V. (1991): Politická reprezentace a volby v demokratických systémech. Praha, Aleko.
- Krejčí, O. (1994): Kniha o volbách. Praha, Victoria Publishing.
- Krejčí, O. (1992): Kdo vyhraje volby '92. Praha, Ucho.
- Linek, L. et. al. (2003): Volby do poslanecké sněmovny 2002. Praha, Sociologický ústav Akademie věd České republiky.
- Sartori, G. (2001): Srovnávací ústavní inženýrství: zkoumání struktur, podnětů a výsledků. Praha, Sociologické nakladatelství.
- Šaradín, P (2002): Volby 2002: analýza programů a výsledků ve volbách do Poslanecké sněmovny. Olomouc, Periplum.
- Možnosti úpravy či reformy volebního systému v ČR (1999). Praha, Vysoká škola ekonomická.

2. učebnice politické geografie:

- Short, J. (1993): An Introduction to Political Geography. London, Routledge.
- Stát, prostor, politika: vybrané otázky politické geografie (2000). Praha, Univerzita Karlova.
- Baar, V. (1996): Politická geografie. Ostrava, Ostravská univerzita.

---

¹ Problém však nastal u roku 1990, kdy došlo k více než 100 změnám oproti současnosti a tento problém nešel technicky vyřešit, z tohoto důvodu je vytvořena v legendě položka nové obce.

4. Volby PS PČR na území Pardubického kraje po roce 1990 – základní charakteristika

4.1 Volební systém a jeho vliv na Pardubický kraj

4.1.1 Volební systém Československé federativní republiky

Československá federativní republika převzala strukturu zastupitelských sborů od předcházejícího státního zřízení. Tvořily ji Federální shromáždění a Národní rada. Federální shromáždění mělo dvoukomorovou strukturu. Bylo složeno ze Sněmovny lidu a Sněmovny národů. Tyto instituce vznikly z Národního shromáždění na základě zákona 143/1968 sb. o československé federaci. Zákon také změnil ústavu a vytvářel federativní zřízení. Sněmovna lidu se skládala z 200 poslanců. Pro jejich volbu byly vytvořeny jednomandátové obvody rozprostřené po celé ČSSR a to způsobem, aby každý z nich obsahoval srovnatelný počet voličů. Naopak u Sněmovny národů byl počet členů stanoven na 150. V obou republikách, jak České socialistické, tak Slovenské socialistické, se volil rovnocenný počet poslanců - 75. I u této instituce byly použity jednomandátové obvody, v nichž se volilo opět přímou volbou. Národní rady také existovaly dvě podle uskupení federace. Jednalo se o Českou národní radu a Slovenskou národní radu. Počet jejich zákonodárců byl zákonem o československé federaci vymezen na 200, resp. 150 u slovenské.²

Po Sametové revoluci proběhla začátkem roku 1990 rozsáhlá rekonstrukce všech výše uvedených zákonodárných sborů. Došlo k odvolání, resp. rezignaci velké části zákonodárců zvolených v dřívějších strukturách. Uvolněná místa byla posléze doplněna o zástupce z nově vznikajících hnutí a stran a předúnorových subjektů, jejichž činnost byla poznamenána v důsledku zakotvení vedoucí úlohy KSČ.

Před volbami roku 1990 proběhlo velké množství změn, které ovlivnilo jejich průběh, konání i strukturu zákonodárných institucí. Významný dopad v tomto období měly nové volební zákony. Jedná se především o zákon 47/1990 sb., přijatý Federálním shromážděním, a na něho navazujících zákon 54/1990 sb., přijatý Českou národní radou.³ Nejmarkantnější změnu, kterou obě legislativní normy přinesly, byla přeměna volebního systému. Většinový volební systém charakteristický pro socialistické státní zřízení byl nahrazen systémem poměrného zastoupení. Tato změna se uskutečnila u všech zákonodárných i zastupitelských sborů působících v české

---

² KREJČÍ, Oskar. *Nová kniha o volbách*. 2006. vyd. Praha : Professional Publishing, 2006. 481 s. ISBN 80-86946-01-0.

³ KREJČÍ, Oskar. *Nová kniha o volbách*. 2006. vyd. Praha : Professional Publishing, 2006. 481 s. ISBN 80-86946-01-0.

části federace. Dále zákony snížily délku volebního mandátu poslanců u obou institucí na dva roky. Následně však v roce 1992 bylo prodlouženo jejich funkční období na čtyři roky.

Počet zákonodárců v jednotlivých sborech zůstával ovšem konstantní. Nebyl nikterak ovlivněn nově přijatými legislativními akty. Jediná změna proběhla u Sněmovny lidu. Neměnil se celkový počet poslanců, ale pouze jejich přerozdělení v jednotlivých republikách federace. Rozdělení mandátů v případě Sněmovny lidu bylo určeno na základě státního mandátového čísla, které vzniklo tak, že se celkový počet občanů dělil ústavně stanoveným počtem poslanců. Jedná se tedy o Hareovu kvótu. Nový přepočítání přinesl změny počtu poslanců v jednotlivých částech. V roce 1990 bylo voleno v České republice 101 zákonodárců do Sněmovny lidu a na Slovensku 49, naopak o dva roky později to bylo 99 v české části a 51 ve slovenské.⁴

Významným faktorem ovlivňujícím složení zákonodárných sborů byl systém volebních krajů. Právě mandáty byly politickým subjektům přidělovány na základě jejich výsledků ve volebních krajích. Ty se ovšem neshodovaly počtem voličů. Jejich velikost byla značně diferenciována. Tento fakt měl za následek strany odlišný počet hlasů potřebný na získání mandátu. Specifikem volebního systému bylo na rozdíl od dnešních dní to, že nebyl definován přesný počet mandátů připadající na jednotlivé kraje. Stanoven byl až účastí ve volbách. Rozdíly v počtu volených poslanců byly mezi kraji až trojnásobné.

Ve volbách v roce 1990 byla za uzavírací klauzuli pro vstup stanovena hodnota 5 % a to u všech zákonodárných sborů. Strana musela tuto cifru překročit alespoň v jedné republice federace. Pro volby v roce 1992 došlo k navýšení této hranice pro koalice. Koalice složené ze dvou či tří stran potřebovaly pro vstup do Federálního shromáždění získat minimálně 7 % hlasů, čtyř a více členné koalice 10 %. Do České národní rady dvojčlenné koalice musely obdržet nejméně 7 %, tříčlenné 9 % a uskupení složené ze čtyř a více stran 11 % platných hlasů. Vlivem tohoto ustanovení stoupl počet hlasů pro subjekty, které nedostaly své reprezentanty do zákonodárných sborů. Mandáty byly přerozdělovány ve dvou skrutiniích.

Změna volebního systému z většinového na poměrný byla pevně svázána také se změnou volební metody pro přepočítání hlasů na jednotlivé mandáty. Pro tento účel byla zvolena Hagenbach-Bischoffova metoda. V České republice byla použita pro obě dvě skrutinia. V prvním kroku bylo vypočítáno krajské volební číslo. Následně krajským volebním číslem se dělil zisk hlasů každé politické strany. Výsledek určoval počet mandátů přidělených v prvním skrutiniu. Předtím ovšem byly vyřazeny politické subjekty, jenž nepřekročily stanovené kvorum. Pokud došlo k překročení o jeden mandát více, než jich mělo připadnout kraji, odečítal se politické straně vykazující nejmenší zbytek dělení. V případě rovnosti rozhodoval los. Mandáty, které zůstaly nerozděleny po prvním skrutiniu, postupovaly do druhého. Do druhého skrutinia tak byly podstoupeny veškeré zbytky hlasů ze všech volebních krajů. Mandáty se zde

---

⁴ KREJČÍ, Oskar. *Nová kniha o volbách*. 2006. vyd. Praha : Professional Publishing, 2006. 481 s. ISBN 80-86946-01-0.

rozdělovaly stejnou metodou jako v případě prvního skrutinia, ovšem s tím, že místo krajského volebního čísla bylo použito celorepublikové, čímž se celá republika stala jedním volebním obvodem. Republikové číslo bylo vypočítáno jako podíl zbývajících hlasů ku počtu zbývajících mandátů navýšených o jeden. Následně získala strana tolik mandátů, kolikrát se republikové číslo vešlo do součtu zbývajících hlasů, které ji byly uděleny ve volbách. Pokud ani po té nebyly přiděleny všechny mandáty, postupovalo se od politických subjektů s největšími zbytky dělení.⁵

4.1.2 Volební systém České republiky

Česká republika vznikla 1. ledna 1993 a to na základě zákona 542/1992 sb. Jednalo se o zákon, který rozhodl o rozdělení České a Slovenské Federativní republiky na dva samostatné subjekty. Obsahoval také pasáž stanovující vznik nových zákonodárných sborů. Podle tohoto zákona měly zákonodárné sbory České republiky vzniknout z předešlých struktur. To znamená, že měly být poskládány z poslanců, jak z Federálního shromáždění, tak i z Národních rad. Skutečnost byla ovšem odlišná. Česká národní rada se transformovala na Poslaneckou sněmovnu Parlamentu České republiky (Slovenská národní rada na Národní radu Slovenské republiky). Avšak Federální shromáždění nebylo přeměněno do žádného jiného zákonodárného sboru. Jeho poslanci vznikem České republiky pozbyli svůj poslanecký mandát.

Ústavu České republiky přijala ještě tehdejší Česká národní rada v prosinci 1992. Stanovila, že Parlament České republiky se skládá ze dvou komor: Poslanecké sněmovny a Senátu. Ústava sice zakotvila bikameralismus, ale nebyl dodržován až do ustanovení Senátu v roce 1996. Volby do Poslanecké sněmovny se odehrávají podle poměrného systému a do Senátu většinového. Ústava definuje Poslaneckou sněmovnu jako sbor skládající se z 200 poslanců. Její funkční období má čtyřletou délku. Volby se konají v období od 30 dní před vypršení funkčního mandátu až do posledního funkčního dne. Aktivní volební právo občanů České republiky Ústava stanovila na 18 let věku. Do Poslanecké sněmovny může být zvolen občan České republiky, který má právo volit a dosáhl věku 21 let. Poslanecký mandát je podle Ústavy volný, ale jeho výkon je neslučitelný s profesí prezidenta, soudce apod. Do Poslanecké sněmovny mohou kandidovat pouze strany, hnutí a koalice. Naopak samostatným kandidátům zákon neumožňuje se účastnit voleb.⁶

Volby do Poslanecké sněmovny se odehrávají ve volebních krajích stanovených zákonem. Do roku 2001 existovalo osm těchto krajů. Po reformě, která vytvořila územně samosprávné celky, došlo i ke změně volebních krajů. Jejich počet byl navýšen na 14 a shodují

---

⁵ KREJČÍ, Oskar. *Nová kniha o volbách*. 2006. vyd. Praha : Professional Publishing, 2006. 481 s. ISBN 80-86946-01-0.

⁶ Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR. Ústava České republiky. [online]. 2004 [cit. 2008-11-10]. Dostupný z [www: <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>](http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html).

se s Vyššími územně samosprávnými celky. Důsledkem tohoto kroku bylo snížení počtu mandátů připadajících na jednotlivé kraje.

Stejně jako v případě voleb do zákonodárných sborů nebyl přesně stanoven počet mandátů, které připadly na jednotlivé volební kraje. Ovlivňovaly jej dvě proměnné a to lidnatost kraje a volební účast. Počet mandátů se vypočítal až po konci hlasování pomocí republikového mandátového čísla. Vznikl sečtením veškerých platných hlasů za všechny volební kraje a toto číslo se vydělilo počtem zákonodárců zasedajících v Poslanecké sněmovně, tedy číslem 200.⁷ Počet mandátů v jednotlivých krajích jsme dostali tak, že se vydělil počet platných hlasů v kraji republikovým mandátovým číslem zaokrouhleným na jednotky.

Pro uskutečnění voleb do Poslanecké sněmovny v roce 1996 byl přijat zákon 247/1996. Nepřinesl prakticky žádné změny. Zachovával stejné principy jako pro volby do České národní rady v roce 1992. Přerozdělení mandátů probíhalo stále pomocí Hagenbach-Bischoffovy metody. Kворum pro vstup bylo také stejné jako pro Českou národní radu. Politické subjekty kandidující samostatně potřebovaly pro vstup překročit 5% hranici. Pro dvoučlenné koalice byl stanoven 7%, tříčlenné 9% a pro čtyř a vícečlenné 11% limit získaných hlasů. Na stejném principu se uskutečnily i předčasné volby konané v roce 1998.

Výraznou změnu přinesl nový zákon č. 204/2000 sb. pro volby Parlamentu České republiky. Změnil volební systém. Odstranil Hagenbach-Bischoffovu metodu a zavedl místo ní d'Hondtovu metodu. Dále došlo k navýšení uzavírací klausule pro vstup do Poslanecké sněmovny. Pro jednotlivě kandidující strany zůstala zachována na 5 %, ale pro dvoučlenné koalice byla zvýšena na 10 %, pro tříčlenné na 15 % a pro čtyř a vícečlenné dokonce na 20 %. Stanovil zároveň, že v případě, kdy do skrutinia nepostoupí alespoň dvě koalice nebo jedna koalice plus jedna strana, kворum se snižuje v prvním případě na 4 %, dále na 6 %, 8 % a pro čtyř a vícečlenné koalice na 10 %.⁸ Zákon zaváděl také 35 volebních obvodů na místo tehdejších osmi krajů.⁹ Toto ustanovení bylo ovšem zrušeno Ústavním soudem na popud prezidentské stížnosti. De facto by měnilo poměrný systém ve většinový, což odporuje Ústavě České republiky. Jednalo se o účelovou změnu zákona v důsledku panující politické reprezentace. Zákon přinesl zvýhodnění velkým stranám. V volbách roce 2002 se v Pardubickém kraji rozdělovalo 10 mandátů. V nejextrémnějším případě by tak musela politická strana dosáhnout 10 % hlasů pro získání mandátu. Obecně je tato hranice nižší.

---

⁷ KREJČÍ, Oskar. *Nová kniha o volbách*. 2006. vyd. Praha : Professional Publishing, 2006. 481 s. ISBN 80-86946-01-0.

⁸ Ministerstvo vnitra ČR. Sběrka zákonů ČR. sb063-00.pdf [online]. 2000 [cit. 2008-12-28]. Dostupný z [www: < http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2000/sb063-00.pdf >](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2000/sb063-00.pdf).

⁹ KREJČÍ, Oskar. *Nová kniha o volbách*. 2006. vyd. Praha : Professional Publishing, 2006. 481 s. ISBN 80-86946-01-0.

4.2 Průběh jednotlivých voleb do PS Parlamentu ČR

Volby 1990

Volby v roce 1990 proběhly půl roku po událostech Sametové revoluce. Politická scéna se teprve utvářela a s ní i demokratické principy. Typická pro tuto dobu byla nevyzrálост a nevyhraněnost politických stran. Nebylo ještě zřejmé rozlišení mezi pravicí, středem a levicí. Nejasné rozdíly mezi jednotlivými stranami ovlivnily rozložení voličské přízně, která se rozpadla mezi množství politických subjektů. Kandidující politická uskupení se etablovala z několika skupin. Jednak zde byla skupina předúnorových stran, které mohly po 40 letech naplno obnovit svoji činnost po zrušení vedoucí úlohy KSČ, dále nově vznikající politické subjekty a v neposlední řadě představitelka bývalého režimu Komunistická strana Československa.

Volby 1990 byly charakteristické především velmi vysokou účastí, která se již nikdy poté neopakovala. K volebním urnám v české části federace přišlo 96,8 % oprávněných voličů. Volby probíhaly do obou komor Federálního shromáždění a České národní rady současně. Mezi jednotlivými volbami do těchto zákonodárných sborů jsou vidět určité rozdíly. Část voličů nedala hlas stejné straně do všech tří sborů, ale jsou patrné odlišnosti ve výsledcích mezi jednotlivými částmi zákonodárných institucí, i když nijak markantní. Mandáty si v České republice přerozdělily pouze čtyři politické subjekty. Zvítězilo jednoznačně Občanské forum se ziskem 53,15 % ve Sněmovně lidu. V ostatních dvou sborech skončilo těsně pod 50% hranicí. Na druhém místě Komunistická strana Československa s cca 13 % a za ní v případě Sněmovny lidu Křesťanská a demokratická unie (KDU, unie složená z Čs. strany lidové, Křesťanskodemokratické strany a Křesťanskodemokratického hnutí) a v ostatních dvou případech Hnutí za samosprávnou demokracii – Společnost pro Moravu a Slezsko (HSD-SMS). KDU obdržela ve Sněmovně lidu 8,7 %, Sněmovně národů 8,8 % a v ČNR 8,4 %. Pro HSD-SMS hlasovalo 7,9 % voličů, resp. 9,1 % a 10 % v totožném pořadí zákonodárných sborů. Občanské forum se 127 mandáty získalo v České národní radě většinu. Ve volbách neuspěly socialistické strany, které před rokem 1948 významně ovlivňovaly politické dění. Sociální demokracii (seskupení několika sociálních stran) dalo svůj hlas pouze 3,8 % voličů.¹⁰

Na území Pardubického kraje do ČNR zvítězilo Občanské forum se ziskem 49,5 %. Druhá skončila KSČ s 13,3 %. Na třetím místě byla KDU s 9,4 %. Dále pak následovala Sociální demokracie s 5,6 % a HSD-SMS se 3,1 %. Občanské forum do Sněmovny lidu získalo 51,4 % a do Sněmovny národů 52,5 %. Výsledky ostatních politických subjektů jsou jen s minimálními rozdíly do těchto zákonodárných sborů vůči výsledkům do ČNR.

---

¹⁰ KREJČÍ, Oskar. *Nová kniha o volbách*. 2006. vyd. Praha : Professional Publishing, 2006. 481 s. ISBN 80-86946-01-0.

Volby 1992

Během dvou let od voleb 1990 do voleb 1992 došlo k velkým změnám na politické scéně. Toto období se vyznačovalo přeskupováním politických subjektů. Stranický systém nebyl plně konsolidován, a tak docházelo k velkému počtu rozpadů a slučování. Typická je zvláště neurovnanost a hledání místa na politické scéně. Nejvýraznějším ovlivněním byl rozpad dominantního Občanského fora. V roce 1991 z něho vzešla Občanská demokratická strana (ODS) a Občanské hnutí (OH). Občanské forum se v jednotlivých zákonodárných sborech rozpadlo celkem do 5 poslaneckých klubů kromě výše zmíněných např. i do Občanské demokratické aliance (ODA). Občanská demokratická strana šla do voleb v koalici s Křesťanskodemokratickou stranou (ODS-KDS). Rozpad potkal i tehdejší nejvýraznější levicové uskupení - Komunistickou stranu Čech a Moravy (KSČM), ze které se vyčlenila Demokratická strana práce. Tyto strany však ve volbách kandidovaly společně v uskupení zvané Levý blok (LB). Proměny se dočkala i středová KDU, s níž se spojila Československá strana lidová (KDU-ČSL). Dalším významným hnutím na politické scéně byla Liberálně sociální unie (LSU) sdružující středově a levicově smýšlející strany (Zemědělskou stranu, Stranu zelených, Československou socialistickou stranu a Hnutí zemědělců).¹¹ Rozmach zaznamenala i antisystémová pravicová strana Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa (SRP-RSČ).

Tyto volby už nepřilákaly tolik voličů. Volební účast poklesla o 10 % na 85,1 % v České republice. Také je patrné rozdílné chování voličů mezi jednotlivými komorami Federálního shromáždění a Národními Radami. I když volby do všech 3 institucí probíhaly současně, volební výsledky jednotlivých stran se mezi nimi odlišují. (Největší rozdíl je u ODS-KDS. Ve Sněmovně lidu obdržela 33,9 %, naopak v České národní radě 29,7 %.) Do Federálního shromáždění z české části proniklo 6 politických uskupení. Volby s převahou vyhrála ODS-KDS s 33,9 % ve Sněmovně lidu, resp. 33,4 ve Sněmovně národů. Druhý skončil Levý Blok se 14 %. Za ním následuje ČSSD ze 7,7 %, resp. 6,8 % a SRP-RSČ s cca 6,5 %. Dále postoupily i KDU-ČSL a LSU se ziskem okolo 6 %. 4% hranici ještě pokořily OH, HSD-SMS a ODA, které se však nedostaly do prvního skrutinia, a tedy nepronikly do Federálního shromáždění.¹²

Do České národní rady postoupilo 8 subjektů. Dominovala zde opět koalice ODS-KDS, ale tentokrát s nižším ziskem 29,7 %. Druhý s více než polovičním odstupem skončil Levý blok 14 %. ČSSD a LSU získaly 6,5 %. Na pátém místě se umístila KDU-ČSL se 6,3 %. Volební zisk dalších uskupení (SRP-RSČ, ODA, HSD-SMS) skončil těsně pod 6 %.

---

¹¹ KREJČÍ, Oskar. *Nová kniha o volbách*. 2006. vyd. Praha : Professional Publishing, 2006. 481 s. ISBN 80-86946-01-0.

¹² KREJČÍ, Oskar. *Nová kniha o volbách*. 2006. vyd. Praha : Professional Publishing, 2006. 481 s. ISBN 80-86946-01-0.

Následníkovy Občanského fora OH se nepovedlo ani zde překročit potřebné kvorum a se ziskem 4,6 % zůstalo za branami všech zákonodárných sborů.¹³

Na území dnešního Pardubického kraje zvítězila do ČNR ODS-KDS se ziskem 28 %. Druhý skončil Levý blok s 12,9 %. Na třetím místě se umístila LSU 9,5 %, pátá poté KDU-ČSL s 8,3 %. Dále ČSSD 7,2 %, SRP-RSČ 6,0 %, ODA 5,2 % a OH 5,1 %. HSD-SMS uspělo pouze na východě kraje. Jeho celkový zisk byl 1,5 %. ODS-KDS získala 30,4 % do Sněmovny lidu a 30,7 % do Sněmovny národů. U ostatních stran byly do těchto dvou zákonodárných komor volební výsledky na velmi podobné úrovni jako do ČNR.

Volby 1996

Také v těchto volbách pokračoval sestupný trend volební účasti započatý v minulosti. K volbám přišlo 76 % oprávněných voličů. Do Poslanecké sněmovny proniklo 6 subjektů. Volby vyhrála ODS s 29,6 % obdržených hlasů. Prakticky tak zopakovala procentuální zisk předcházejících z voleb do České národní rady. Její vítězství nebylo ovšem tak drtivé jako v minulém případě. Výrazný vzestup přízně zaznamenaly socialisté. ČSSD skončila druhá s pouhým 3,2% odstupem za vítěznou ODS. Na třetím místě skončila další strana reprezentující levicovou část politického spektra a to KSČM s 10,3 %. Těsně nad 8 % získaných hlasů skončily čtvrtá KDU-ČSL a páté SPR-RSČ. Poslední stranou, která pronikla do Poslanecké sněmovny, byla ODA s 6,4 %.¹⁴ Naopak z politické scény vymizely LSU a národnostně orientované uskupení HSD-SMS, které se rozpadly do několika subjektů s marginálními zisky voličské přízně. 11,2 % hlasů propadlo, protože se politické subjekty, jímž byly určeny, nedostaly přes požadované kvorum.

V okresech dnešního Pardubického kraje zvítězila ODS s 27,9 %. Druhá skončila ČSSD se ziskem 25,7 %. Třetí byla KDU-ČSL s 11,9 %, čtvrtá poté KSČM 9,8 %. Na šestém místě se umístilo SPR-RSČ s 7,7 %. ODA získala 5,9 %.

Volby 1998

V roce 1998 se uskutečnily mimořádné volby vyvolané krizí v největší vládní straně ODS a zhoršující se ekonomickou situací země. Volební scéna byla poznamenána konfliktem uvnitř ODS. Následně se z ní odtrhla skupina nespokojenců a vytvořila novou stranu pod názvem Unie svobody. Volební účast se vyšplhala na 74 %. Poprvé se z vítězství se radovala levicová strana. ČSSD obdržela 32,3 % hlasů. Na druhém místě skončila ODS se 27,7 %.

---

¹³ Český statistický úřad. Výsledky voleb do České národní rady v letech 1990 a 1992. 422008k025.pdf. [online]. 2008 [cit. 2009-1-10]. Dostupný z [www: <http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/CD0040A3D7/\\$File/422008k025.pdf>](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/CD0040A3D7/$File/422008k025.pdf).

¹⁴ Český statistický úřad. Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v letech 1996 až 2006. 422008k026.pdf. [online]. 2008 [cit. 2009-1-10]. Dostupný z [www: <http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/CD0040AA6B/\\$File/422008k026.pdf>](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/CD0040AA6B/$File/422008k026.pdf).

Pořadí na třetím a čtvrtém místě zůstalo nezměněno oproti minulým volbám. Pro KSČM odevzdalo svůj hlas 11 % a pro KDU-ČSL rovných 9 % oprávněných voličů. Na pátém místě do Poslanecké sněmovny pronikl nový subjekt Unie svobody s 8,6 %. Naopak lavice Poslanecké sněmovny opustili poslanci za SPR-RSČ se 3,9% ziskem. Korum nepřekročila ani z průzkumů favorizovaná strana Důchodci za životní jistoty s 3,1 %.¹⁵ ODA stížená mnohými kauzami a skandály se voleb de facto ani nezúčastnila. Nezaplátila volební kauci a z volebního boje byla vyřazena. Celkem 11,3 % voličů hlasovalo pro strany, které neprošly do Poslanecké sněmovny.

V „Pardubickém kraji“ zvítězila s ČSSD s 31,3 %. Na druhém místě skončila ODS, která získala 25,9 %. Na třetím místě na rozdíl od celé ČR se umístila KDU-ČSL s 12,7 %. Čtvrtá byla KSČM se ziskem 10,3 %. Unie svobody získala 7,6 %.

Volby 2002

Tyto volby byly poznamenány účelovou změnou zákona, která přinesla výhodu větším stranám. Předcházelo jim spojení 4 názorově blízkých subjektů (KDU-ČSL, Unie svobody, ODA a Demokratické unie) do projektu s názvem Čtyřkoalice. Ta se ovšem rozpadla a do voleb kandidovaly společně US-DEU s KDU-ČSL pod hlavičkou Koalice. Předtím ještě došlo ke spojení Unie svobody s Demokratickou unií (US-DEU). Důvodem bylo snížení kvora potřebného pro vstup do Poslanecké sněmovny z 15 % na 10 % pro projekt Koalice. Samotné volby byly charakteristické nízkou volební účastí. Sestupný trend trvající od počátku obnovení demokratické tradice se ještě více prohloubil. K urnám přišlo pouze 58 % oprávněných voličů, což činí ve výsledku 16 % propad vůči předchozím volbám. Dalším typickým znakem těchto voleb byla ztráta procentuálního i absolutního počtu hlasů u všech relevantních subjektů s výjimkou KSČM. ČSSD s přehledem obhájila vítězství. Svůj hlas jí odevzdalo 30,2 % voličů. Druhá s poměrně výrazným odstupem skončila ODS. Její volební zisk činil 24,5 %. Za skutečného „vítěze“ voleb byla označována KSČM, která jako jediná dokázala navýšit voličskou přízeň. Obdržela celkem 18,5 % hlasů. Koalice složená z KDU-ČSL a US-DEU nenaplnila roli favorita a proboužela se do Poslanecké sněmovny jako poslední. Hlasovalo pro ní 14,3 % voličů. 12,4 % hlasů získaly strany, které se nedostaly přes 5% práh.

V Pardubickém kraji dopadly volební výsledky podobně. ČSSD zvítězila s 29,5 % hlasů. Druhá ODS získala na svojí stranu 22,9 % voličů. Třetí skončila KSČM se 17,4 %. Koalice KDU-ČSD a US-DEU zde dosáhla nadprůměrného výsledku ve srovnání s ČR. Její volební zisk byl o 2 % vyšší. Celkově obdržela 16,8 % hlasů.¹⁶

---

¹⁵ Český statistický úřad. Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v letech 1996 až 2006. 422008k026.pdf. [online]. 2008 [cit. 2009-1-10]. Dostupný z [www: <http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/CD0040AA6B/\\$File/422008k026.pdf>](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/CD0040AA6B/$File/422008k026.pdf).

¹⁶ Český statistický úřad. Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v letech 1996 až 2006. 422008k026.pdf. [online]. 2008 [cit. 2009-1-10]. Dostupný z [www: <http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/CD0040AA6B/\\$File/422008k026.pdf>](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/CD0040AA6B/$File/422008k026.pdf).

Volby 2006

Došlo k mírnému nárůstu volební účasti. Voleb se zúčastnilo 64,5 % oprávněných voličů. Volby skončily vítězstvím ODS. Její volební zisk byl nejvyšší v historii voleb do Poslanecké sněmovny. Obdržela 35,4 % hlasů. Druhé místo vybojovala ČSSD také s výrazným volebním ziskem 32,3. Třetí pozici obhájila KSČM. Její volební podpora však zaznamenala výrazný propad oproti předešlým volbám. Hlas pro ní odevzdalo 12,8 % voličů. Za ní následovala KDU-ČSL se 7,2 %. Novou stranou, která se dokázala prosadit do Poslanecké sněmovny, byla Strana zelených. Potřebné kvorum překročila o 1,3 %. Celkový součet hlasů ostatních stran, které se nedostaly do Poslanecké sněmovny, činil 6 %. To představovalo pokles téměř o polovinu. V těchto volbách je výrazný nárůst hlasů pro dvě uskupení ODS a ČSSD. Ostatní strany, jak z parlamentní či z neparlamentní půdy, v těchto volbách poměrně ztrácely na úkor těchto dvou dominantních subjektů. S mandáty pro jednotlivé strany výrazně zamíchala d'Hontova metoda. Např. Strana zelených potřebovala na zisk mandátu dvakrát více hlasů než ODS.

V Pardubickém kraji byl mnohem nižší odstup vítězné ODS od druhé ČSSD. ODS získala 33,3 % hlasů. ČSSD skončila pozadu o pouhých 0,3 % se ziskem 33 %. Třetí KSČM se držela prakticky na svém republikovém průměru se ziskem 12,4 %. KDU-ČSL naopak v Pardubickém kraji získává. To platilo i o těchto volbách, kdy obdržela 8,8 % volební přízně. Nováček v Poslanecké sněmovně Strana zelených dosáhla v tomto kraji celorepublikového průměru, tedy 6,3 %.¹⁷

---

¹⁷ Český statistický úřad. Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v letech 1996 až 2006. 422008k026.pdf. [online]. 2008 [cit. 2009-1-10]. Dostupný z www: <[http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/CD0040AA6B/\\$File/422008k026.pdf](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/CD0040AA6B/$File/422008k026.pdf)>.

5. Změny volebního chování obyvatel kraje

5.1 Změny volebních výsledků po sobě jdoucích volbách

Tato část práce se zabývá primárně změnami výsledků jednotlivých politických subjektů po sobě jdoucích volbách, a to od roku 1996. Jsou zde porovnávány volební výsledky politických subjektů v jednotlivých obcích Pardubického kraje. Pro porovnání o jak velký nárůst či pokles šlo, a zda se odehrál pouze na území Pardubického kraje nebo se jedná o celorepublikovou změnu, jsou zde přiloženy i tabulky. Volby v letech 1990 a 1992 byly svým charakterem velice specifické. Odehrávaly se v těsně porevolučním období, kdy byla politická scéna velice nevyzrálá. Docházelo k masivnímu přeskupování politických subjektů. Přesto zde na konci uvádím i změny v přízni voličů, které se udály průběhu volebních roků 1992 a 1996 mající ovšem spíše doplňující charakter.

Tab. č. 1 Volební výsledky do PS Parlamentu ČR, resp. ČNR v celé ČR a v Pardubickém kraji

	Volební výsledky (v %)									
	Výsledky v ČR					Výsledky v Pardubickém kraji				
volby	1992	1996	1998	2002	2006	1992	1996	1998	2002	2006
ČSSD	6,53	26,44	32,31	30,20	32,32	7,20	25,73	31,26	29,45	32,95
KDU-ČSL	6,28	8,08	9,00	14,27	7,22	8,26	11,86	12,65	16,79	8,77
KSČM	14,05	10,33	11,03	18,51	12,81	12,93	9,77	10,31	17,39	12,39
ODS	29,73	29,62	27,74	24,47	35,38	27,96	27,94	25,91	22,89	33,26
ODA	5,93	6,36	-	-	-	5,22	5,91	-	-	-
SPR-RSČ	5,98	8,01	-	-	-	6,04	7,70	-	-	-

5.1.1 Změny volebních výsledků po sobě jdoucích volbách v jednotlivých politických subjektech v období od roku 1996 do roku 2006 do PS Parlamentu ČR

ČSSD 1996 – 1998

(Příloha č.1)

Mezi volbami z let 1996 a 1998 došlo v okresech tvořících dnešní Pardubický kraj v průměru k nárůstu 5,53 procentních bodů ve voličské přízni ČSSD. Ve většině obcí nynějšího kraje nastalo výrazné zvýšení volební podpory ČSSD. Nejvyšší vzestup byl v obcích na východě okresu Svitavy, zejména v okolí Moravské Třebové. Dále se to také týká obcí v okrese Pardubice převážně v jeho západních partiích v blízkosti města Přelouč. Avšak v 52 obcích došlo k poklesu ve srovnání s rokem 1996. Tyto obce jsou prostorově velmi diferenciovány.

Tab. č. 2 Rozdíl ve volebních výsledcích oproti předcházejícím volbám do PS Parlamentu ČR v celé ČR a v Pardubickém kraji

	Rozdíl oproti předchozím volbám (v procentních bodech)			
	v ČR			
volby	1992 - 1996	1996 - 1998	1998 - 2002	2002 - 2006
ČSSD	19,91	5,87	-2,11	2,12
KDU-ČSL	1,80	0,92	5,27	-7,05
KSČM	-3,72	0,70	7,48	-5,70
ODS	-0,11	-1,88	-3,27	10,91
ODA	0,43	-	-	-
SPR-RSČ	2,03	-	-	-
	v Pardubickém kraji			
	1992 - 1996	1996 - 1998	1998 - 2002	2002 - 2006
ČSSD	18,54	5,53	-1,81	3,50
KDU-ČSL	3,60	0,80	4,14	-8,02
KSČM	-3,16	0,54	7,08	-5,00
ODS	-0,02	-2,03	-3,02	10,37
ODA	0,69	-	-	-
SPR-RSČ	1,66	-	-	-

Maximální pokles ČSSD zaznamenala v obci Radkov a to o 23,6 procentních bodů. Na druhé straně v Hlavičniku na Pardubicku nastalo zvýšení podpory o 31,6 procentních bodů.

ČSSD 1998 – 2002

(Příloha č.2)

Výsledky za léta 1998 a 2002 byly v opačném poměru než v předcházejícím období. ČSSD ztratila v celokrajském průměru 1,8 procentního bodu. Pokles volební přízně postihl výraznou většinu obcí v Pardubickém kraji. Nejvyšší odliv podpory, který přesahoval v některých obcích i hodnotu 10 procentních bodů, zaznamenala na východě svitavského okresu, kde v předešlém období naopak výrazný získávala. Ztrácela poměrně i v nejzápadnější části kraje a také ve východních partiích okresů Pardubice a Chrudim. Překvapivé je zjištění, že získávala ve velkých městech. K nárůstu došlo v Pardubicích, Chrudimi, Ústí nad Orlicí, České Třebové a Litomyšli. Nejvyšší ztrátu (-33,7 procentních bodů) utrhla v obci Hlavičnick, tedy v obci, v níž naopak v předešlém období si připsala nejvyšší vzestup podpory. Na druhé straně nejvíce posílila v Barchově a to o 23,4 procentních bodů. Celkem si ztrátu připsala v 320 obcích.

ČSSD 2002 – 2006

(Příloha č.3)

V roce 2006 posílila v souhrnném výsledku z obcí celého kraje o 3,5 procentních bodů oproti volebnímu roku 2002. I v tomto období nastala výrazná změna vůči předcházejícímu, tentokrát ovšem v opačném gardu. Ve velké části obcí nastal vzestup volebních preferencí ČSSD, z toho ve 2/3 z nich posílila o více než 3 procentní body. Jedná se prakticky o celou

východní část Pardubického kraje. Výrazný vzestup zaznamenala také v bloku obcí rozprostřených mezi Pardubicemi a Chrudimí na jedné straně a Poličkou, Litomyšlí a Ústí nad Orlicí na druhé straně. Mírný vzestup (do 3 procentních bodů) ve velkých městech zůstal zachován z předešlého období a pokračoval i v tomto. Ztrátu vykázala ČSSD v 75 obcích kraje. Nejedná se o nijak souvislé území. Obce, kde zaznamenala ztrátu jsou velice prostorově diferenciované. Nejvíce oslabila (-24,7 procentních bodů) vůči roku 2002 v obci Pustina z okresu Ústí nad Orlicí. Naopak nejvýraznější nárůst o 25,8 procentních bodů nastal v obci Pravy na Pardubicku.

ODS 1996 – 1998

(Příloha č.4)

V roce 1998 klesly volební preference v okresech dnešního Pardubického kraje oproti roku 1996 o 2,03 procentních bodů. Propad volební podpory nastal prakticky na celém území kraje. ODS nejvíce oslabila na Litomyšlsku. Výraznou ztrátu 10 procentních bodů utrhla také v Moravské Třebové a jejím okolí a nedařilo se jí ani v Heřmanově Městci a přilehlých obcích. Na druhé straně pouze mírnou ztrátu zaznamenala ve velkých městech, kde si nepohoršila více než o 3 procentní body. Plusových výsledků dosáhla na Přeloučsku a v městě Svitavy a jeho nejbližším okolí. Celkově si polepšila v 111 obcích kraje. Toto území je značně diferenciované až na dvě výše zmíněné oblasti. Nejvíce posílila o 17 procentních bodů v obci Holotín. Nedařilo se jí naopak v Kuněticích, kde přišla o 16,5 procentních bodů.

ODS 1998 – 2002

(Příloha č.5)

Odliv voličské přízně ODS pokračoval i ve volbách 2002. Oproti předcházejícím ztratila na území celého Pardubického kraje 3 procentní body hlasů. Nejvyšší propady v preferencích zaznamenala na území okresů Pardubice a Chrudim. Pokles si připsala v drtivé většině obcí na tomto území. O 10 procentních bodů oslabila také na území zahrnující Ústí nad Orlicí, Českou Třebovou, Lanškroun a ostatní obce v centrální části okresu Ústí nad Orlicí. Nejméně oslabila v okresu Svitavy. Přírůstky voličské přízně si připsala celkem v 151 obcích kraje. Tyto obce se nenacházejí na souvislém území, ale jsou prostorově diferenciované. Maximálně posílila o 16,2 procentních bodů v obci Pustá Rybná. Na druhé straně v Březinách utrhla největší ztrátu (23,4 procentních bodů).

ODS 2002 – 2006

(Příloha č.6)

ODS ve volbách v roce 2006 výrazně posílila oproti předešlým. Nárůst jejich volebních preferencí činil v celokrajském průměru 10,37 procentních bodů. Procentuální přírůstky (v procentních bodech) ve volebních výsledcích zaznamenala v drtivé většině obcí Pardubického kraje. K nejvyššímu vzestupu došlo v centrálních polohách okresu Pardubice a k nim přilehlých částí Chrudimska, kde v mnoha obcích stouply preference o více než 10 procentních bodů. Další

oblastí výrazného posílení bylo Litomyšlsko a severní část okresu Ústí nad Orlicí. Pouze ve 12 obcích kraje ODS ztratila proti roku 2002. Nejvíce poklesla ve Vyžicích, a to o 5,2 procentních bodů. Naopak její podpora nejvíce vzrostla o 32,9 procentních bodů v Kukly.

KSČM 1996 – 1998

(Příloha č.7)

KSČM ve volbách roku 1998 nepatrně posílila oproti předchozím a to v průměru čtyřech okresů tvořících Pardubický kraj o 0,54 procentního bodu. Ve 2/3 obcí došlo k nárůstu volebních preferencí. Tento nárůst byl ovšem ve většině z nich pouze do 3 procentních bodů. Nejvíce se její podpora zvýšila v obcích v okolí města Svitavy. Rozmístění dalších obcí s vysokým nárůstem či naopak poklesem je dosti prostorově diferenciovaný. Mírně propadla u voličů v Pardubicích a v blízkých obcích. Maximálně posílila (o 23,5 procentních bodů) v obci Janůvky. Naopak její nejvíce ztratila (13,7 procentních bodů) v obci Trpík.

KSČM 1998 – 2002

(Příloha č.8)

Ve volbách v roce 2002 KSČM velmi výrazně posílila vzhledem k roku 1998. Její celokrajový průměr stoupl o 7,08 procentních bodů. Nárůst voličské podpory zaznamenala prakticky na celém území Pardubického kraje. Nejvyššímu vzestupu došlo na východě svitavského okresu okolo měst Svitavy a Moravská Třebová. Dále byla úspěšná v obci sousedících s městem Pardubice. Pouze v 17 obcích ztratila oproti předchozímu volebnímu výsledku. Nejvíce oslabila v Poběžovicích u Přelouče o 5,9 procentních bodů. Na opačné straně se v obci Malíkov její volební podpora zvýšila o 36,5 procentních bodů.

KSČM 2002 – 2006

(Příloha č.9)

Její volební výsledky z roku 2006 ve srovnání s rokem 2002 jsou v naprostém opaku s předešlým sledovaným obdobím. KSČM na celém území kraje zaznamenala hluboký pokles. Krajský průměr se propadl o rovných 5 procentních bodů. Nejvyšší propady ve voličské přízni (o více než 10 procentních bodů) měla na Svitavsku. Další obce s velkým poklesem jsou značně územně diferenciované. K nárůstu došlo jen ve 45 obcích. Nejvíce posílila v obci Leštinka o 8,9 procentních bodů. Propadla zejména v obci Vráže, a to o 24 procentních bodů.

KDU-ČSL 1996 – 1998

(Příloha č.10)

KDU-ČSL si ve volbách v roce 1998 polepšila v průměru o 0,80 procentního bodu v souhrnu okresů tvořících dnes Pardubický kraj. Posílila v 2/3 obcí na území kraje. Nejvyšší nárůsty přízně zaznamenala v Heřmanově Městci a v obcích v jeho blízkosti. Dále uspěla v obcích na sever od Letohradu. Mírný vzestup voličské podpory zaznamenala ve všech větších městech kraje. Naopak nedařilo se jí zejména na jihovýchodě okresu Svitavy. Nejhlubší ztrátu

(15,7 procentních bodů) měla v obci Újezdec. Maximálně si polepšila v Žampachu o 15,4 procentních bodů.

ODA a Unie svobody 1996 – 1998

(Příloha č.11)

Podle politologů došlo k přelití voličů od ODA k Unii svobody, proto je zde znázorněna i tato změna. Na většině území došlo k nárůstu podpory ve výsledcích Unie vůči výsledkům ODA. Jedná se zejména o centrální oblasti kraje. Naopak si Unie Svobody pohoršila oproti výsledkům ODA v příhraničních oblastech.

5.1.2 Změny volebních výsledků jednotlivých politických subjektů ve volbách do ČNR 1992 a PS Parlamentu ČR 1996

ČSSD 1992 – 1996

(Příloha č.12)

ČSSD posílila ve volbách v roce 1996 oproti předešlým o 18,54 procentních bodů. Ve všech obcích nynějšího kraje došlo k nárůstu volebních preferencí a to v drtivé většině z nich o více než 10 procentních bodů. Pouze ve 27 obcích vzrostla podpora o méně než 10,0 procentních bodů. Nejvyšších zisků dosáhla na území okresu Svitavy a dále v oblasti na jihozápad a jihovýchod od Chrudimi. Nejméně posílila (o 0,8 procentního bodu) v obci Řidký. Nejvyšší vzestup zaznamenala v obci Radkov na Svitavsku a to o 46,2 procentních bodů.

ODS-KSD 1992 a ODS 1996

(Příloha č.13)

Ve volbách v roce 1996 oproti těm v roce 1992 v okresech nynějšího kraje mírně oslabila a to o 0,02 procentního bodu. ODS ve volbách 1996 oproti předchozím posílila nejvíce na východě okresu Svitavy. Její podpora vzrostla i na území v okolí Poličky a v obcích sousedících s krajským městem Pardubice. Naopak ztrácela hlavně na jihu chrudimského okresu v okolí Hlinska. Úspěšná nebyla ani v severozápadní části okresu Ústí nad Orlicí a na jihozápadě okresu Pardubice. Mírně propadla i v Pardubicích. Nejvíce si polepšila (o 21,7 procentních bodů) v obci Koruna. Naopak skončila v obci Zářecká Lhota s ztrátou 20,3 procentních bodů.

Levý blok 1992 a KSČM 1996

(Příloha č.14)

KSČM v roce 1996 oproti výsledkům Levého bloku z roku 1992 oslabila o 3,16 procentních bodů. KSČM na většině území dnešního kraje propadla. Výrazně ztrácela především v centrální části okresu Pardubice a v přilehlých částech severu Chrudimska. Neuspěla oproti předešlým volbám ani v okolí Vysokého Mýta a oblasti mezi Jevíčkem a Moravskou Třebovou. Posílila pouze na východě okresu Svitavy při hranicích s dnešním Olomouckým krajem. KSČM nejvíce oslabila v Křenově o 18,0 procentních bodů. Maximálního nárůstu (o 19,7 procentních bodů) dosáhla v obci Trpík.

KDU-ČSL 1992 – 1996

(Příloha č.15)

Oproti předešlým volbám skončila tato strana v celokrajském průměru se ziskem 3,60 procentních bodů. Na většině území dnešního kraje KDU-ČSL posílila. Především se jedná o území okresu Ústí nad Orlicí. Nejvyšší nárůsty zaznamenala v oblasti na sever od měst Vysoké Mýto a Ústí nad Orlicí. Zisk na ostatních částech kraje oproti předešlým volbám obdržela i na severu okresu Pardubice, jižních částech chrudimského okresu. Nižší růst byl ve větších městech a na pomezí obou západních okresů kraje. Ztrátu utrhla především na některých částech okresu Chrudim, např. na Skutečsku. Nejvíce si polepšila v Oucmanicích o 30,2 procentních bodů. Na opačném pólu skončila v Anenské Studánce se ztrátou 13,3 procentních bodů.

ODA 1992 – 1996

(Příloha č.16)

Ve volbách v roce 1996 oproti těm z roku 1992 skončila ODA s mírným ziskem 0,69 procentního bodu. Posílila oproti předchozím volbám ve více než 2/3 obcích. K nárůstu došlo na téměř celém území okresů Svitavy a Ústí nad Orlicí. Polepšila si také na jihu a východě chrudimského okresu. Nejvyšších nárůstů činících více než 3 procentní body dosáhla zejména v obcích kolem Ústí nad Orlicí. Ztrácela v střední části okresu Pardubice a také na území rozprostírající se mezi městy Skuteč a Vysoké Mýto. Maxima (o 12,2 procentních bodů více) dosáhla v obci Vehněvice. Nejvyšší pokles ve voličské přízni oproti roku 1992 utrhla v obci Ráby na Pardubicku, a to 9,2 procentních bodů.

SPR-RSČ 1992 – 1996

(Příloha č.17)

V celokrajském průměru skončila tato pravicová strana se ziskem 1,66 procentního bodu oproti volbám z roku 1992. SPR-RSČ si polepšila ve většině obcí na území dnešního Pardubického kraje. Nejvíce její podpora vzrostla v nejzápadnějších regionech kraje. Úspěšná byla i na východě pardubického a chrudimského okresu. Dařilo se jí také v okolí města Svitavy a na severovýchodě svitavského okresu. Na druhé straně mírně ztrácela v největších městech. Propad zaznamenala v Pardubicích, Vysokém Mýtě, Moravské Třebové a Letohradu. Nejvyšší nárůst (o 20,0 procentních bodů) ve voličské podpoře obdržela v Bousově. Naopak si propadla v Sedlišti o 9,9 procentních bodů.

5.2 Dlouhodobé změny volebního chování obyvatel kraje

Pro objasnění dlouhodobých změn chování voličů v Pardubickém kraji byly užity rovnice lineární regrese. Jejich použití nám dává možnost určit tendence ve směřování volebních výsledků v určitém období. Sledované období bylo stanoveno od voleb v roce 1996

do voleb roku 2006. Je to z toho důvodu, že v roce 1996 došlo k ustálení politické scény. Byly vzaty volební výsledky čtyř hlavních politických subjektů: ČSSD, KDU-ČSL (Koalice), KSČM a ODS, z důvodů jejich stability na politické scéně. Při těchto výpočtech nebyly brány na rozdíl od předcházejícího kapitoly volební výsledky za obce, ale za území ORP z důvodu názornější identifikace změn volebního chování. V tabulkách je uveden výsledek hodnoty x rovnic lineární regrese a také výchozí stav a konečný stav na sledovaném území ve srovnání s krajským průměrem. (Za hodnoty mírně nadprůměrné jsou brány ty do 3 procentních bodů od průměrného výsledku politického subjektu v kraji, jako silně nadprůměrné pak nad touto hodnotou, stejné je to i v případě podprůměrných hodnot, kdy jako mírně podprůměrné jsou brány do 3 procentních bodů od průměru v kraji).

ČSSD

Tab. č. 3 *Změny volebního chování ČSSD*

ORP	Počáteční stav ČSSD (r. 1996)	Konečný stav ČSSD (r. 2006)	x hodnota rovnice regrese
Česká Třebová	mírný podprůměr	silný nadprůměr	5,64
Hlinsko	mírný nadprůměr	mírný nadprůměr	1,69
Holice	mírný nadprůměr	mírný podprůměr	1,36
Chrudim	mírný nadprůměr	mírný podprůměr	1,53
Králíky	mírný nadprůměr	mírný nadprůměr	1,42
Lanškroun	mírný nadprůměr	mírný nadprůměr	2,27
Litomyšl	silný podprůměr	silný podprůměr	1,93
Moravská Třebová	silný nadprůměr	silný nadprůměr	2,51
Pardubice	mírný nadprůměr	mírný podprůměr	1,74
Polička	mírný nadprůměr	mírný podprůměr	1,64
Přelouč	mírný nadprůměr	mírný nadprůměr	1,61
Svitavy	silný nadprůměr	silný nadprůměr	1,30
Ústí nad Orlicí	silný podprůměr	mírný podprůměr	2,91
Vysoké Mýto	mírný podprůměr	mírný podprůměr	2,51
Žamberk	silný podprůměr	silný podprůměr	2,16
Pardubický kraj	-	-	1,98

V celém Pardubickém kraji mají volební výsledky ČSSD ve sledovaném období rostoucí tendenci. K nejvyššímu nárůstu došlo v případě ORP Česká Třebová. Volební výsledky ČSSD zde vzrostly z 23 % v roce 1996 na 40,5 % ve volbách 2006. Výrazný vzestup zaznamenaly také v ORP Lanškroun, Moravská Třebová, Ústí nad Orlicí a Vysoké Mýto. Naopak nejméně vzrostly v ORP Svitavy, kde již však nemají pravděpodobně vysoký potenciál k růstu z důvodu zdejších vysoce nadprůměrných výsledků. Celkový stav ORP spadajících do jednotlivých kategorií se však z dlouhodobého hlediska příliš nezměnil vyjma České Třebové. Došlo pouze k několika drobným přesunům mezi podprůměrnými a nadprůměrnými kategoriemi. Mírně poklesly pouze ORP Pardubice, Chrudim, Holicе a Polička.

KDU-ČSL

Tab. č. 4 Změny volebního chování KDU-ČSL

ORP	Počáteční stav KDU-ČSL (r. 1996)	Konečný stav KDU-ČSL (r. 2006)	x hodnota rovnice regrese
Česká Třebová	mírný podprůměr	mírný podprůměr	-1,09
Hlinsko	silný nadprůměr	silný nadprůměr	0,57
Holice	mírný podprůměr	mírný nadprůměr	-0,55
Chrudim	mírný podprůměr	mírný podprůměr	-0,29
Králfky	mírný nadprůměr	mírný podprůměr	-1,31
Lanškroun	silný nadprůměr	mírný nadprůměr	-1,45
Litomyšl	silný nadprůměr	silný nadprůměr	-0,67
Moravská Třebová	mírný podprůměr	mírný podprůměr	-0,71
Pardubice	silný podprůměr	silný podprůměr	-0,03
Polička	silný nadprůměr	silný nadprůměr	-0,30
Přelouč	silný podprůměr	silný nadprůměr	0,38
Svitavy	mírný podprůměr	mírný podprůměr	-0,25
Ústí nad Orlicí	silný nadprůměr	mírný nadprůměr	-0,89
Vysoké Mýto	silný nadprůměr	mírný nadprůměr	-2,18
Žamberk	silný nadprůměr	silný nadprůměr	-1,38
Pardubický kraj	-	-	-0,51

Opačnou tendenci ve srovnání s volebními výsledky ČSSD můžeme vysledovat u KDU-ČSL. V celém kraji kromě ORP Hlinsko a Přelouč zaznamenala KDU-ČSL pokles. Nejvíce oslabila v ORP, které se nalézají v okrese Ústí nad Orlicí. Na druhé straně nejméně poklesly její výsledky v ORP v okrese Pardubice. V tomto případě se však jedná o tradičně slabé regiony KDU-ČSL. K přesunům jednotlivých ORP mezi nadprůměrnými a podprůměrnými kategoriemi došlo minimálně. Pouze u několika z nich nastal přesun ze silně nadprůměrné do mírně nadprůměrné.

KSČM

Tab. č. 5 Změny volebního chování KSČM

ORP	Počáteční stav KSČM (r. 1996)	Konečný stav KSČM (r. 2006)	x hodnota rovnice regrese
Česká Třebová	silný podprůměr	mírný podprůměr	1,44
Hlinsko	mírný nadprůměr	mírný nadprůměr	1,74
Holice	mírný podprůměr	mírný podprůměr	1,69
Chrudim	mírná nadprůměr	mírný nadprůměr	1,62
Králíky	silný nadprůměr	silný nadprůměr	2,27
Lanškroun	mírný podprůměr	mírný podprůměr	1,97
Litomyšl	silný podprůměr	mírný podprůměr	1,38
Moravská Třebová	silný nadprůměr	silný nadprůměr	2,48
Pardubice	mírný nadprůměr	mírný podprůměr	0,99
Polička	mírný podprůměr	mírný podprůměr	1,53
Přelouč	mírný nadprůměr	mírný nadprůměr	1,69
Svitavy	mírný nadprůměr	silný nadprůměr	2,21
Ústí nad Orlicí	mírný podprůměr	mírný nadprůměr	1,66
Vysoké Mýto	mírný podprůměr	silný podprůměr	1,38
Žamberk	silný podprůměr	silný podprůměr	1,16
Pardubický kraj	-	-	1,49

U KSČM se vyskytly v Pardubickém kraji velmi podobné tendence jako v případě ČSSD. I ona ve sledovaném období posílala na celém území kraje. Nejvíce její výsledky vzrostly v ORP Moravská Třebová, Králíky a Svitavy, tedy v tradičně silných regionech. Naopak pouze mírný růst měla KSČM v ORP Pardubice, Žamberk a Litomyšl. K nejvýraznějšímu přesunu došlo v ORP Vysoké Mýto, který přešel z kategorie mírně podprůměrných výsledků v roce 1996 do kategorie silně podprůměrných ve volbách 2006 a také v ORP Pardubice následoval mírný propad. Polepšila se si naopak o kategorii výše v ORP Česká Třebová Svitavy a Litomyšl.

ODS

Tab. č. 6 Změny volebního chování ODS

ORP	Počáteční stav ODS (r. 1996)	Konečný stav ODS (r. 2006)	x hodnota rovnice regrese
Česká Třebová	silný nadprůměr	mírný nadprůměr	-0,48
Hlinsko	silný podprůměr	silný podprůměr	0,67
Holice	mírný podprůměr	mírný nadprůměr	2,15
Chrudim	mírný podprůměr	mírný podprůměr	0,98
Králíky	silný podprůměr	silný podprůměr	0,64
Lanškroun	mírný podprůměr	mírný podprůměr	1,18
Litomyšl	mírný podprůměr	mírný podprůměr	0,94
Moravská Třebová	silný podprůměr	silný podprůměr	0,97
Pardubice	silný nadprůměr	silný nadprůměr	1,54
Polička	mírný podprůměr	mírný podprůměr	1,37
Přelouč	mírný podprůměr	mírný podprůměr	1,86
Svitavy	silný nadprůměr	silný nadprůměr	1,93
Ústí nad Orlicí	mírný nadprůměr	mírný nadprůměr	1,33
Vysoké Mýto	mírný nadprůměr	mírný nadprůměr	1,62
Žamberk	mírný nadprůměr	mírný nadprůměr	1,18
Pardubický kraj	-	-	1,29

Také ODS zaznamenala ve sledovaném období rostoucí tendence v Pardubickém kraji. Pokles nastal pouze v ORP Česká Třebová. Naopak výrazný nárůst ve volebních výsledcích můžeme vysledovat v ORP Holice, Přelouč a Svitavy. Přesunů mezi jednotlivými kategoriemi bylo minimum. Kromě již zmíněného poklesu a s ním jdoucí změně v ORP Česká Třebová nastal také v ORP Holice, která se z mírně podprůměrného regionu posunula do kategorie mírně nadprůměrných.

6. Prostorová struktura výsledků voleb vč. trendů

6.1. Prostorová struktura volebních výsledků jednotlivých politických subjektů

Tato pasáž se věnuje výsledkům jednotlivých politických stran a hnutí ve volbách do PS Parlamentu ČR na území Pardubického kraje. Je zde celkem popsáno 6 voleb (2 do ČNR a 4 do Poslanecké sněmovny), které proběhly v období od roku 1989 do roku 2006. V této části jsou zahrnuty všechny politické strany, které pronikly do zákonodárných struktur, dále ty, neparlamentní, které zaznamenaly významný výsledek (Občanské hnutí) nebo ty, které v jednom období nepronikly do Poslanecké sněmovny, ale později mají dlouhodobou parlamentní kontinuitu (např. Sociální demokracie v roce 1990 a následně ČSSD 1992). K vypracování této části byly zhotoveny dva druhy map (viz. přílohy): mapy zobrazující konkrétní zisky politických stran v jednotlivých obcích (v %) a mapy porovnávající zisky politických stran z jednotlivých obcí s krajským průměrem (v procentních bodech). Výsledky jednotlivých politických subjektů jsou popisovány na větších územních celcích a to na okresech či dnešních ORP podle jejich konkrétního rozložení.

Volby do České národní rady 1990

(Přílohy č.18-22)

Občanské forum dosáhlo vysokých zisků téměř na celé severní polovině kraje. Nejúspěšnější bylo zejména ve velkých městech, kde obdrželo přes 50 % hlasů. Jedná se o města Pardubice, Chrudim, Vysoké Mýto, Ústí nad Orlicí, České Třebová a jejich okolí. Na druhé straně na východě svitavského okresu nepřekročilo 30% hranici zisků.

Na tomto území byla naopak úspěšná KSČ. Dále zaznamenala vysoké zisky na území dnešních ORP Pardubice a Holice. Dařilo se jí také na jihu okresu Chrudim. Naopak nízké byly její výsledky ze západu svitavského okresu a okresu Ústí nad Orlicí.

V protikladu s výsledky KSČ jsou výsledky KDU, která dosáhla nejvyšší zisků na území dnešních ORP Hlinsko, Polička a Litomyšl. Dále také uspěla i na východě okresu Ústí nad Orlicí. Naopak velmi nízké zisky zaznamenala v regionech s vysokou podporou KSČ, tedy v pardubickém okresu, na severu okresu Chrudim a také na východě svitavského okresu.

Hnutí HSD-SMS uspělo pouze na území dnešního ORP Moravská Třebová a částečně i na území ORP Lanškroun a Svitavy. Tyto oblasti spadají z historického hlediska pod oblast Moravy. V ostatních oblastech Pardubického kraje nepřekročilo hodnotu 5 %. Politický subjekt Sociální demokracie byl úspěšný na území dnešního ORP Pardubice a v přilehlých částech Chrudimska. Na ostatním území kraje byly jeho výsledky rovněž pod 5 % hodnotou.

Tab. č. 7 *Prostorové rozlišení výsledků jednotlivých politických subjektů ve volbách 1990*

Strana (volby 1990)	Území s vysokou podporou	Území s nízkou podporou	extrémy
HSD-SMS	východ okresu Svitavy (ORP Svitavy, ORP Moravská Třebová);	zbytek území Pardubického kraje	Koruna (53,75 %), ve 135 obcích 0 %
KDU	ORP Hlinsko; ORP Polička; ORP, Litomyšl, ORP Letohrad, ORP Žamberk	okres Pardubice, východní část okresu Svitavy, velká města	Chotovice (42,55 %), Rudná (0,69 %)
KSČ	východ okresu Svitavy , západní část okr. Pardubice, západ a východ okresu Chrudim	okres Ústí nad Orlicí, západ okresu Svitavy (ORP Polička, ORP Litomyšl)	Ctětín (34,22 %), v 3 obcích 0 %
OF	severní polovina Pardubického kraje), velká města	východ okresu Svitavy	Stradouň (65,25 %), Dlouhá Loučka (13,22 %)
SD	okres Pardubice, severní část okresu Chrudim	okres Svitavy, okres Ústí nad Orlicí	Žumberk (16,29 %), ve 4 obcích 0 %

Volby do Sněmovny lidu a Sněmovny národů Federálního shromáždění 1990

V roce 1990 měli voliči možnost volit do tří zákonodárných sborů. Hlasování probíhalo odděleně, tudíž voliči měli možnost rozložit své hlasy a do každého sboru preferovat jinou stranu. Avšak volební výsledky jednotlivých politických uskupení do těchto dvou sborů jsou téměř shodné s jejich výsledky do České národní rady. Většina výsledků stran mezi zákonodárnými sbory z jednotlivých obcí kraje se neliší více než o 2 %. Největší rozdíly se vyskytují u Občanského fóra, ale také ve většině případů nepřekračují 4 %. Prostorové rozložení výsledků zůstává zachováno. Neexistuje žádná posun v jednotlivých oblastech kraje. Uchovávají si stejný charakter jako ve výše uvedeném příkladu ČNR bez jakýchkoliv opačných preferencí.

Volby do České národní rady 1992

(Přílohy č.23-31;116-124)

ČSSD oproti současnému stavu zaznamenala nejvyšší výsledky na území okresu Pardubice a v přilehlých částech okresu Chrudim. Sdružení Levý blok uspěl zejména na východě svitavského okresu. Dále dosáhl vysokých volebních zisků v okrese Pardubice (hlavně v ORP Přelouč) a v okrese Chrudim (Třemošnice, Skuteč).

Tab. č. 8 *Prostorové rozlišení výsledků jednotlivých politických subjektů ve volbách 1992*

Strana (volby 1992)	Území s vysokou podporou	Území s nízkou podporou	extrémy
ČSSD	okres Pardubice (ORP Holice), střed a sever okresu Chrudim	okres Ústí nad Orlicí, okres Svitavy, východ okresu Chrudim	Plch (23,1 %), Zájezdec (0 %)
HSD-SMS	východ okresu Svitavy (ORP Svitavy, ORP Moravská Třebová)	ostatní území Pardubického kraje	Rychnov na Moravě, (22,7 %) ve 186 obcích 0 %
KDU-ČSL	ORP Hlinsko; ORP Polička; ORP, Litomyšl, ORP Vysoké Mýto, ORP Letohrad, ORP Žamberk	okres Pardubice, východní část okresu Svitavy, velká města	Nová Ves u Jarošova (50,9 %), v 8 obcích 0 %
Levý blok	východ okresu Svitavy, ORP Přelouč, ORP Pardubice, západ a střed okresu Chrudim	okres Ústí nad Orlicí, západ okresu Svitavy	Ctětín (37,3 %), 3 obce s 0 %
LSU	menší obce, vysoké volební výsledky ve všech regionech (hlavně ORP Svitavy)	velká města a jejich zázemí	České Petrovice (35,6%), Kostelec u Heřmanova Městce (0,6 %.)
ODA	velká města a jejich zázemí (Pardubice, Chrudim)	jižní polovina kraje, okres Ústí nad Orlicí	Ráby (15,1 %.), v 26 obcích 0 %
ODS-KDS	velká města a jejich zázemí	východ okresu Svitavy, východ okresu Chrudim	Hejnice (43,7 %), Anenská Studánka (2,5 %)
OH	ORP Vysoké Mýto, ORP Česká Třebová, ORP Holice, ORP Polička	okres Chrudim, ORP Moravská Třebová, ORP Přelouč	Kukle (22,2 %), ve 14 obcích 0 %
SPR-RSČ	ORP Pardubice, ORP Vysoké Mýto, ORP Moravská Třebová	ORP Polička, ORP Litomyšl, ORP Žamberk, ORP Lanškroun	Janůvky (20,0 %), ve 12 obcích 0 %

Naopak tyto oblasti byly ztrátové pro KDU-ČSL, která uspěla na pomezí okresů Chrudim a Svitavy a dále na východě okresu Ústí nad Orlicí (ORP Žamberk a Lanškroun). Další středová strana LSU zaznamenala nadprůměrné výsledky ve všech regionech kraje s výjimkou velkých měst a jejich zázemí. Nejvíce získala na západě svitavského okresu a

východě chrudimského okresu. HSD-SMS uspěla pouze v jihovýchodním cípu kraje, který je součástí historické země Morava.

Pravicové strany ODS a ODA dosáhly nadprůměrných výsledků pouze ve velkých městech a jejich okolí. Nejvíce ztrácely na východě okresu Svitavy, kde mají vysoké zisky levicové strany a na pomezí okresů Chrudim a Svitavy, která je výspou KDU-ČSL. Krajně pravicová SPR-RSČ zaznamenala nejvyšší zisky na Pardubicku a v ORP Moravská Třebová a Vysoké Mýto. Naopak nízké výsledky měla v regionech s vysokou podporou KDU-ČSL. Občanské hnutí bylo úspěšné na území východních okresů kraje a mimo to v ORP Holice. Nejvyšších výsledků dosáhlo v ORP Česká Třebová a Vysoké Mýto.

Volby do Sněmovny lidu a Sněmovny národů Federálního shromáždění 1992

U těchto dvou sborů nastal identický případ jako ve volbách z roku 1992. Většina voličů nevyužila možnost rozložit své preference mezi více stran a do všech tří sborů volila stejný politický subjekt. Rozdíly ve volební podpoře mezi jednotlivými sbory jsou nízké. Nejvyšší se vyskytly u ODS-KDS, ale ani zde nepředstavují markantní rozdíly. Prostorové rozložení volebních výsledků se neliší od toho v případě ČNR. Jednotlivé regiony si uchovávají svůj tradiční ráz.

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 1996

(Přílohy č.32-37;125-130)

ČSSD dosáhla vysokých volebních zisků především v obcích východní části okresu Svitavy (ORP Svitavy a Moravská Třebová). Další její silnou oblastí bylo území dnešního ORP Přelouč a centrální části chrudimského okresu. V totožných oblastech zaznamenala nadprůměrné volební výsledky i KSČM, které se navíc dařilo i ve většině obcí okresu Chrudim. Naopak obě levicové strany neuspěly zejména na pomezí okresů Chrudim a Svitavy (především ORP Litomyšl) a dále i v okresu Ústí nad Orlicí.

Struktura volební podpory ODS v roce 1996 je velmi prostorově diferenciovaná. Nadprůměrné výsledky zaznamenala pouze ve velkých městech a jejich zázemí. Nejsilnější byla ODS ve střední části ORP Pardubice a k nim přilehlých oblastech včetně severu chrudimského okresu a dále v prostoru zahrnující Litomyšl, Českou Třebovou, Ústí nad Orlicí a Lanškroun. Na většině území kraje její zisky nedosahovaly průměrných hodnot. Neuspěla ve východních oblastech okresu Svitavy a také podobně jako levicové strany v ORP Litomyšl.

Výsledky KDU-ČSL jsou v kontrastu s výsledky všech předchozích zmíněných stran. Výrazně nadprůměrné hodnoty zaznamenala v západní části okresu Svitavy (ORP Litomyšl) a také na většině území okresu Ústí nad Orlicí (ORP Žamberk a Ústí nad Orlicí). Nejnižší podporu měla v západní a střední oblasti okresů Pardubice a Chrudim, na Svitavsku a také ve velkých městech.

Tab. č. 9 *Prostorové rozlišení výsledků jednotlivých politických subjektů ve volbách 1996*

Strana (volby 1996)	Území s vysokou podporou	Území s nízkou podporou	extrémy
ČSSD	východ okresu Svitavy (ORP Svitavy, ORP Moravská Třebová); centrální část okresu Chrudim; západní část okr. Pardubice	západní část okresu Svitavy (ORP Polička, ORP Litomyšl); okres Ústí nad Orlicí	Radkov (52,5 %), Velká Skrovnice (10,6 %)
KDU-ČSL	ORP Hlinsko; ORP Polička; ORP, Litomyšl, ORP Vysoké Mýto, ORP Letohrad, ORP Žamberk	okres Pardubice, východní část okresu Svitavy, velká města	Chotovice (55,7 %), Labská Chrčice a Želivsko (0 %)
KSČM	východ okresu Svitavy (ORP Svitavy, ORP Moravská Třebová); západní část okr. Pardubice	okres Ústí nad Orlicí (vyjma ORP Králíky)	Trpík (39,2 %), Hartinkov (0 %)
ODS	velká města (Pardubice, Chrudim, Litomyšl, Českou Třebovou, Ústí nad Orlicí a Lanškroun) a jejich zázemí	východní část okresu Svitavy)	Turkovice (42,2 %), Malíkov (2 %)
ODA	západní část okresu Pardubice (ORP Přelouč), velká města (Pardubice, Chrudim, Litomyšl, Českou Třebovou, Ústí nad Orlicí)	východní část okresu Svitavy)	Poběžovice u Přelouče (15,6 %), v 13 obcích 0 %
SPR-RSČ	západ okresu Pardubice, západ okresu Chrudim, východ okresu Svitavy, východ okresu Pardubice, východ okresu Chrudim	okres Ústí nad Orlicí, ORP Litomyšl, ORP Polička, ORP Polička, ORP Hlinsko	Malíkov (24 %), České Petrovice (1 %)

Výsledky SPR-RSČ jsou velice podobné s výsledky ČSSD a zejména KSČM (ORP Svitavy, západ kraje). ODA zaznamenala nadprůměrné zisky na území ORP Přelouč, tedy v oblasti silné pro levice a dále v regionech, kde má vysokou podporu KDU-ČSL (Litomyšlsko a okres Ústí nad Orlicí).

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 1998

(Přílohy č.38-42;131-135)

ČSSD dosáhla nejvyšších zisků, které mnohde překročily hodnotu 40 %, na území nynějších ORP Svitavy, Moravská Třebová a Přelouč. Naopak jako v předešlých volbách byly

Tab. č. 10 Prostorové rozlišení výsledků jednotlivých politických subjektů ve volbách 1998

Strana (volby 1998)	Území s vysokou podporou	Území s nízkou podporou	extrémy
ČSSD	východ okresu Svitavy (ORP Svitavy, ORP Moravská Třebová), ORP Přelouč	západní část okresu Svitavy (ORP Polička, ORP Litomyšl); okres Ústí nad Orlicí	Rozstání (59,3 %), Janůvky (5,1 %)
KDU-ČSL	ORP Hlinsko; ORP Polička; ORP, Litomyšl, ORP Vysoké Mýto, ORP Letohrad, ORP Žamberk	okres Pardubice, severovýchod okresu Chrudim, východní část okresu Svitavy, velká města	Chotovice (54,0 %), Tetov a Malíkov (0 %)
KSČM	východ okresu Svitavy (ORP Svitavy, ORP Moravská Třebová); západní část okr. Pardubice, severní polovina okresu Chrudim	okres Ústí nad Orlicí (vyjma ORP Králíky), ORP Vysoké Mýto, ORP Polička, Velká města (vyjma Svitav, M. Třebové Poličky)	Dětrichov u Moravské Třebové (35,8 %), Písečná (1,1 %)
ODS	velká města (Pardubice, Chrudim, Litomyšl, Českou Třebovou, Ústí nad Orlicí a Lanškroun) a jejich zázemí	východní část okresu Svitavy, východ okresu Chrudim), ORP Hlinsko, ORP Polička, ORP Králíky	Ostrov (39,8 %), Chotovice (0 %)
Unie svobody	jih okresu Ústí nad Orlicí, ORP Litomyšl, ORP Polička, velká města	východní část okresu Svitavy), většina okresu Chrudim, východ okresu Pardubice	Sudislav (19,4 %), Dědová a Anenská Studánka (0 %)

její výsledky značně nízké v okrese Ústí nad Orlicí (vyjma oblasti Králíků) a v ORP Litomyšl. ČSSD byla také podprůměrná ve všech velkých městech s výjimkou těch východě svitavského okresu.

Velmi podobné jsou i výsledky druhé levicové strany KSČM, která navíc obdržela vysoké zisky i ve většině obcí okresu Chrudim (především na západu a jihu). Nadprůměrně ve srovnání s ČSSD si vedla také v některých velkých městech, např. v Chrudimi.

ODS ztrácela na většině území kraje. Nadprůměrných výsledků dosáhla v obcích dnešního ORP Pardubice, severu ORP Chrudim a ve velkých městech okresu Ústí nad Orlicí. Nejvíce ztrátové pro ní byly oblasti východu svitavského okresu a na pomezí chrudimského a svitavského okresu.

Volební výsledky KDU-ČSL v tomto období jsou velmi podobné těm z voleb roku 1996. Silné pozice měla v těch oblastech, kde naopak shodně zaznamenaly značně podprůměrné výsledky ostatní 3 velké strany. Jedná se o ORP Hlinsko Litomyšl, Polička, Vysoké Mýto, Ústí

nad Orlicí a Žamberk. Neuspěla na východě okresu Svitavy a na území dnešních ORP Přelouč, Pardubice a k nim přilehlé části severu Chrudimska.

Výsledky Unie svobody měly dosti podobnou prostorovou strukturu jako výsledky ODA v roce 1996. Nadprůměrných hodnot dosáhla v ORP Přelouč, Polička, Litomyšl a na jihu ústeckoorlického okresu. To může značit přesun voličů ODA k této straně, kdy v těchto volbách ODA nekandidovala.

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 2002

(Přílohy č.43-46;136-139)

Tab. č. 11 Prostorové rozlišení výsledků jednotlivých politických subjektů ve volbách 2002

Strana (volby 2002)	Území s vysokou podporou	Území s nízkou podporou	extrémy
ČSSD	východ okresu Svitavy (ORP Svitavy, ORP Moravská Třebová); ORP Česká Třebová, centrální část okr. Pardubice	západní část okresu Svitavy (ORP Polička, ORP Litomyšl); ORP Hlinsko, západ okresu Chrudim, okres Ústí nad Orlicí	Hartinkov (51, 6 %), Želivsko (5%)
Koalice	ORP Hlinsko; ORP Polička; ORP, Litomyšl, ORP Vysoké Mýto, ORP Letohrad, ORP Žamberk	okres Pardubice, východní část okresu Svitavy, velká města	Chotovice (59, 7 %), Kamenná Horka (0,7 %)
KSČM	východ okresu Svitavy (ORP Svitavy, ORP Moravská Třebová); západní část okr. Pardubice, východ okresu Chrudim	okres Ústí nad Orlicí (vyjma ORP Králíky), západ okresu Svitavy (ORP Polička, ORP Litomyšl)	Malíkov (65,1 %), Řidký (2,4 %)
ODS	centrální část okresu Pardubice, velká města (Pardubice, Chrudim, Litomyšl, Česká Třebová, Ústí nad Orlicí a Lanškroun) a jejich zázemí	jižní polovina Pardubického kraje: okres Svitavy, ORP Hlinsko, ORP Žamberk	Ostrov (40,8 %), Chotovice (1,3 %)

ČSSD uspěla především na východě svitavského okresu, nikoliv však již na celém tomto území jako v předešlém volebním období. Vysoké volební zisky obdržela také v ORP Česká Třebová a Přelouč. Oproti minulému období zaznamenala ČSSD nadprůměrné výsledky ve většině velkých měst.

KSČM dosáhla nadprůměrných hodnot na rozdíl od ČSSD na celém území ORP Svitavy a Moravská Třebová. Uspěla i v ORP Přelouč a ve většině obcí chrudimského okresu. Na druhé straně její zisky z velkých měst klesly pod krajský průměr. Nízkou podporu obdržela v oblastech, kde mají vysoké zisky středové strany (okres Ústí nad Orlicí a západ okresu Svitavy).

Výsledky ODS byly velmi podobné těm z minulých voleb do Poslanecké sněmovny. Úspěšná byla ve velkých městech kraje a dále v centrálních oblastech pardubického okresu a severu Chrudimska. Nízké zisky (o více než 10 procentních bodů pod krajským průměrem) zaznamenala na většině svitavského okresu a na jihovýchodě chrudimského.

Také v případě politického uskupení Koalice jsou volební výsledky podobné s těmi, které obdržela KDU-ČSL ve volbách roku 1998. Úspěšná byla především v oblastech, kde ztrácely hlavní levicové strany, tedy ORP Hlinsko, Polička, Litomyšl, a Žamberk. Výrazně podprůměrné zisky zaznamenala na území ORP Svitavy a Moravská Třebová, ale i na jihu okresu Ústí nad Orlicí (hlavně v oblasti ORP Česká Třebová).

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 2006

(Přílohy č.47-51;140-144)

Tab. č. 12. Prostorové rozlišení výsledků jednotlivých politických subjektů ve volbách 2006

Strana (volby 2006)	Území s vysokou podporou	Území s nízkou podporou	extrémy
ČSSD	východ okresu Svitavy (ORP Svitavy, ORP Moravská Třebová); ORP Česká Třebová, ORP Přelouč	okres Ústí nad Orlicí, západní část okresu Svitavy (ORP Polička, ORP Litomyšl); západ okresu Chrudim	Truskov (56,6 %), Kukle (5,3 %)
KDU-ČSL	ORP Hlinsko; ORP Polička; ORP, Litomyšl, ORP Letohrad, ORP Žamberk	okres Pardubice, východní část okresu Svitavy, velká města	Vysoká (58,3 %), v 9 obcích 0 %
KSČM	východ okresu Svitavy (ORP Svitavy, ORP Moravská Třebová); západní část okr. Pardubice, západ a východ okresu Chrudim	okres Ústí nad Orlicí (vyjma ORP Králíky), západ okresu Svitavy (ORP Polička, ORP Litomyšl)	Malíkov (53, 6 %), Vysoká (0 %)
ODS	centrální část okresu Pardubice, velká města (Pardubice, Chrudim, Litomyšl, Českou Třebovou, Ústí nad Orlicí a Lanškroun) a jejich zázemí	jižní polovina Pardubického kraje: okres Svitavy, ORP Hlinsko; severovýchodní části okresu Ústí nad Orlicí (ORP Žamberk)	Kukle (73,7 %), Dědová (5,7 %)
Strana zelených	ORP Vysoké Mýto, centrální území okresu Pardubice, velká města	okres Svitavy, ORP Hlinsko	Vrážné (21,7 %), v 7 obcích 0 %

ČSSD zaznamenala vysoce nadprůměrné zisky na rozdíl od voleb 2002 na téměř celé východní části okresu Svitavy a přiléhajícímu ORP Česká Třebová. Dále se jí částečně dařilo na území ORP Přelouč a na východě ORP Chrudim. Velmi podobné prostorové rozložení podpory má i KSČM, která navíc byla úspěšná i na většině území ORP Chrudim (Heřmanův Městec, Skuteč) kromě středních oblastí. Nízké zisky měly obě strany na západě okresu Svitavy (ORP Polička, Litomyšl) a na většině území ústeckoorlického okresu vyjma ORP Králíky. Jejich výsledky byly podprůměrné také ve velkých městech kraje kromě měst Svitavy a Moravská Třebová

Identické jako ve volbách 2002 bylo prostorové rozložení podpory ODS. Nadprůměrných hodnot dosáhla ve velkých městech. Uspěla zejména ve středu okresu Pardubice, na severu chrudimského okresu a v některých obcích okresu Ústí nad Orlicí. Naopak ODS ztrácela prakticky na celé jižní polovině Pardubického kraje. Zvláště v nejvýchodnější části byly její výsledky dosti podprůměrné a to i ve větších městech. Zmíněná oblast je výspou levicových stran.

KDU-ČSL uspěla na pomezí okresů Chrudim a Svitavy (ORP Hlinsko, Litomyšl, Polička) a ve většině obcí okresu Ústí nad Orlicí. Ale také na území ORP Svitavy a Moravská Třebová byly její výsledky pouze mírně podprůměrné na rozdíl od uskupení Koalice v předešlých volbách. Naopak v okresu Pardubice a na severu ORP Chrudim si tradičně uchovala nízkou voličskou podporu.

Strana zelených dosáhla nadprůměrných volební zisků především v severní polovině kraje. Úspěšná byla zejména ve větších městech a dále v ORP Vysoké Mýto, Litomyšl a částečně v ORP Pardubice a Chrudim. Nedařilo se jí v regionech, kde zaznamenaly vysoké zisky levicové uskupení a KDU-ČSL. Jedná se o oblasti ORP Hlinsko, východ ORP Chrudim a většiny obcí svitavského okresu.

6.2 Prostorová struktura základních částí politického spektra

V této části byly jednotlivé politické subjekty rozřazeny podle svých charakteristických vlastností do tří základních skupin na pravicové, levicové a středové. Toto členění bylo provedeno na základě literatury, popř. jejich volebního programu. Pokud nebylo možné zjistit, do které části politického spektra příslušná strana spadá, byla zařazena mezi středový proud. (Příslušný seznam jednotlivých stran zařazených do určité části spektra je uveden v poznámkách pod čarou pod jednotlivé volby.) Byly zde zahrnuty volby počínaje rokem 1992. Pro volby v letech 1992, 2002 a 2006 bylo pracováno se všemi politickými subjekty kandidujícími v Pardubickém kraji. Ovšem pro roky 1996 a 1998 byly použity k tomuto účely pouze strany, které postoupily do Poslanecké sněmovny z důvodu nedostupnosti potřebných údajů. Z větších stran byly do pravicového spektra zařazeny ODS, ODA, Unie Svobody,

radikální SPR-RSČ a jejich případné spojenectví. Do středové části spadá KDU-ČSL, resp. projekt Koalice, LSU či HSD-SMS. Levicovou část spektra tvoří zejména ČSSD a KSČM.

Volby do ČNR 1992¹⁸

Stranám pravicové části spektra se dařilo zejména v severní polovině nynějšího Pardubického kraje. Nejvyšší výsledky v této oblasti zaznamenala pravicová scéna ve všech velkých městech. Součet jejich volebních zisků zde převyšoval 50 % hranici volební podpory. Naopak se jí nedařilo ve východní části okresu Svitavy, která je tradičně oblastí vysokých zisků levice. V mnoha obcích nezískala ani 20 % voličských hlasů.

Strany středu uspěly převážně v obcích východní části dnešního kraje, tedy v okresech Ústí nad Orlicí a Svitavy. (V obcích ORP Litomyšl a Lanškroun získala přes 50 %.) Naopak dosti propadly ve velkých městech, kde obdržely méně než 20 % voličské přízně. Středovým uskupením se nedařilo ani v severozápadních partiích kraje.

Levice zaznamenala nejvyšší zisky v obcích ležících v západní a východní třetině dnešního kraje. Byla úspěšnější zejména v menších obcích, ale vysokou podporu měla i v městech ve svitavském okrese. Dále byla úspěšná na jihu okresu Chrudim. Nedařilo se jí v obcích ve středních partiích kraje, zejména v těch obcích, v nichž měly velkou podporu středové strany.

Volby do PS Parlamentu 1996¹⁹

Strany pravicové strany podobně jako v minulých volbách byly úspěšné v hlavních městech. Avšak jejich volební zisky ve městech nepřekračovaly již 50% hranici volební podpory. Naopak pravice byla neúspěšná ve východních partiích okresu Svitavy a dále také v centrálních oblastech kraje.

Ve volbách v roce 1996 většina středových stran z předešlých voleb vymizela nebo propadla ve volební přízni. To mělo výrazný vliv na volební zisky střední části spektra, které na

---

¹⁸ Volby 1992

Pravicové strany: Občanská demokratická aliance; Strana republikánské a národně demokratické jednoty; Občanské hnutí; Sdružení pro republiku - Republikánská strana Československa; Koalice Občanská demokratická strana a Křesťanskodemokratická strana.

Středové strany: Hnutí za samosprávnou demokracii – Společnost pro Moravu a Slezsko; Demokraté 92 za společný stát; Koalice Maďar. křest. dem., Együttélés-Spoližitie-Wspólnota, Maď. Žud. strana; Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová; Strana československých podnikatelů, živnostníků a rolníků; Liberálně sociální unie; Strana zelených; Romská občanská iniciativa ČSFR; Strana přátel piva; Nezávislá iniciativa.

Levicové strany: Československá sociální demokracie; Hnutí důchodců za životní jistoty; Hnutí za sociální spravedlnost; Levý blok.

¹⁹ Volby 1996

Pravicové strany: Občanská demokratická aliance, Občanská demokratická strana, Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa.

Středové strany: Křesťanská demokratická unie – Československá strana lidová.

Levicové strany: Česká strana sociálně demokratická, Komunistická strana Čech a Moravy.

většině kraje nepřekročily 20 %. Prostorové rozložení volební výsledky středových stran však zůstalo velmi podobné rozložení z předcházejících voleb. Jde zejména o obce dnešního ORP Litomyšl, Vysoké Mýto a Žamberk.

Oproti předešlým volbám zaznamenala levice výrazný nárůst podpory na celém území Pardubického kraje. Úspěšná byla zejména na východě okresu Svitavy a příhraničních obcí na západní polovině kraje. Nejnižší zisky měla v obcích okresu Ústí nad Orlicí.

Volby do PS Parlamentu 1998²⁰

Výsledky pravicového spektra v těchto volbách jsou totožné s minulými volbami. Nejúspěšnější byla ve velkých městech severní poloviny kraje. Na jihovýchodě kraje měla velmi nízké zisky, které nepřekračovaly 20% hranici.

Výsledky střední části volebního spektra jsou totožné s minulými volbami. Nejvyšších zisků dosáhlo ve centrálních partiích kraje (zejména v okolí města Litomyšl). Naopak na ostatním území byly zisky středu nízké.

Zisky stran levicové části spektra jsou i v tomto případě identické v porovnání s minulými volbami. Nejúspěšnější byla v oblastech dnešních ORP Svitavy a Moravská Třebová. Naopak volební podpora z okresu Ústí nad Orlicí nepřesahovala 30% hodnotu.

Volby do PS Parlamentu 2002²¹

Ve volbách roku 2002 neobdržely pravicové strany na celém území kraje kromě velkých měst a jejich zázemí více než 30 % hlasů. Velmi slabé zisky měla na jižní polovině kromě ORP Polička.

Zisky středových stran byly v těchto volbách vyšší než v předešlých. To je ovlivněno subjektem Koalice, který byl započítán mezi středové strany. Prostorové rozložení volební podpory zůstává konstantní oproti minulým volbám. Nejúspěšnější byla střední část spektra opět v centrálních částech kraje a na východě okresu Ústí nad Orlicí.

Ve volbách roku 2002 zaznamenala levicová část spektra výrazný nárůst volební podpory. Její výsledky na většině území kraje vzrostly. 50% hodnotu převýšily na celé východní polovině okresu Svitavy, dále v ORP Česká Třebová, Přelouč, Králíky a ve velké části obcí

---

²⁰Volby 1998

Pravicové strany: Občanská demokratická strana, Unie svobody.

Středové strany: Křesťanská demokratická unie – Československá strana lidová.

Levicové strany: Česká strana sociálně demokratická, Komunistická strana Čech a Moravy.

²¹ Volby 2002

Pravicové strany: Cesta změny; Česká pravice; Národně demokratická strana; Občanská demokratická aliance; Občanská demokratická strana; Právý blok; Republikáni; Republikáni Miroslava Sládka.

Středové strany: Demokratická liga; Humanistická aliance; Koalice KDU-ČSL a US-DEU; Naděje; Sdružení nezávislých; Strana venkova - spojené občanské síly; Strana zdravého rozumu; Strana zelených; Volba pro budoucnost.

Levicové strany: Česká strana národně sociální; Česká strana sociálně demokratická; Komunistická strana Čech a Moravy; Strana za životní jistoty.

ORP Chrudim. Nejméně získala na území ORP Litomyšl a na většině území okresu Ústí nad Orlicí.

Volby do PS Parlamentu 2006²²

V roce 2006 si pravicová část velmi výrazně polepšila oproti minulým volbám. Částečně se dají výsledky pravice připodobnit k roku 1992, kdy byla nejúspěšnější. Její podpora v některých obcích opět (převážně v zázemí velkých měst) překročila hranici 50 %. Pouze na východě okresu Svitavy a v centrálních oblastech její zisky nedosahovaly 20 % hranice.

Volební zisky středových stran se opět vracejí na hodnoty předminulých voleb. Na většině území kraje nepřekročila 20% hodnotu. K výraznějším ziskům nepřispěl ani nárůst podpory další středové strany Strany zelených, která překročila 5% kvórum. Prostorové rozlišení výsledků zůstává nezměněno oproti předešlým volbám a souvisí především s podporou KDU-ČSL.

Velmi podobné výsledky jako v minulých volbách zaznamenala levicová část spektra. Nejúspěšnější byla na východní polovině okresu Svitavy, ORP Králíky a ve západní a střední části ORP Chrudim, kde její výsledky překonaly 50 % hranici. Naopak nízké zisky měla zejména z ORP Litomyšl, Vysoké Mýto a Žamberk.

---

²²Volby 2006

Pravicové strany: Právo a spravedlnost; Koruna česká; Občanská demokratická strana; Sdružení nezávislých kandidátů – Evropští demokraté; Unie svobody – Demokratická unie; Pravý blok; 4 VIZE; Národní strana; Nezávislý demokraté.

Středové strany: Strana zdravého rozumu; Balbínova poetická strana; NEZÁVISLÍ; Moravané; Koalice pro Českou republiku; Křesťanská demokratická unie – Československá strana lidová, Strana rovnost šancí.

Levicové strany: Česká strana sociálně demokratická, Komunistická strana Čech a Moravy.

6.3 Jádru volební podpory

V této části bylo použito jádro volební podpory dotyčné strany, které znázorňuje území, kde získala svoji nejvyšší voličskou podporu. Jádro volební podpory odhaluje prostor, kde strana získala 50 % svého volebního zisku. Bylo vypočítáno tak, že byly seřazeny obce podle volebních výsledků jednotlivé strany od těch nejvyšších. Poté bylo spočítáno kolik procentuálně tvoří hlasy z jednotlivé obce na celkovém volebního zisku strany. Tyto údaje byly kumulativně načítány než bylo dosaženo hodnoty 50 % z celkového volebního zisku strany. Obce, kterou jsou obsaženy v těchto 50 %, tvoří jádro volební podpory příslušné strany.

Volby do České národní rady 1990

(Přílohy č.52-56)

Tab. č. 13 Jádro volební podpory jednotlivých politických subjektů ve volbách 1990

Jádru volební podpory (volby 1990)	Počet obcí jádra	Území jádra volební podpory
HSD-SMS	14	východ okresu Svitavy (ORP Moravská Třebová)
KDU	158	jihozápad ORP Chrudim, ORP Hlinsko, ORP Litomyšl, ORP Polička, ORP Vysoké Mýto, ORP Žamberk, ORP Lanškroun
KSČ	115	východní část okresu Svitavy, část okresů Pardubice a Chrudim (Heřmanův Městec, Chrudim, Chrast)
OF	43	velká města (Pardubice, Chrudim, Vysoké Mýto, Česká Třebová, Ústí nad Orlicí) a jejich zázemí
SD	56	střední část okresů Chrudim a Pardubice (města Chrudim a Pardubice a jejich okolí), ORP Holice

Občanské forum ve volbách 1990 mělo podobné jádro volební podpory jako dnešní ODS. Zahrnovalo převážně velká města ze severní poloviny dnešního Pardubického kraje. Jeho součástí byly i města Pardubice a Chrudim. Také jádro volební podpory KSČ bylo podobné jádru dnešní KSČM. Skládalo se z východní poloviny okresu Svitavy a částí okresů Pardubice a Chrudim.

I jádro volební podpory uskupení KDU v roce 1990 se shoduje s tím dnešním jádrem KDU-ČSL. Tvoří ho zejména obce na pomezí okresů Chrudim a Svitavy a dále východ okresu Ústí nad Orlicí. Naopak jádro sdružení Sociální demokracie se výrazně liší od dnešního jádra ČSSD. Zahrnovalo zejména obce ve střední části okresů Pardubice a Chrudim. Jeho součástí byly i obě jejich okresní města. Jádro HSD-SMS se koncentrovalo pouze v oblasti dnešního ORP Moravská Třebová.

Volby do Sněmovny lidu a Sněmovny národů Federálního shromáždění 1990

(Přílohy č.57-64)

Tab. č. 14 Změny v početnost obcí jádra volební podpory do zákonodárných sborů ČSFR

strana	Počet obcí v jádru volební podpory		
	ČNR	Sněmovna lidu	Sněmovna národů
HSD-SMS	14	nekandidovala	nekandidovala
KDU	158	177	157
KSCČ	115	109	118
OF	43	54	60
SD	55	58	64

V roce 1990 probíhaly volby do tří zákonodárných shromáždění a voliči měli možnost do každého z nich volit odlišnou stranu. Z tohoto důvodu došlo ke změnám velikosti jádra volební podpory. Rozdíly ve volebních ziscích jednotlivých stran byly sice minimální, ale rozdíly přesto se vyskytly rozdíly v jádrech. Podepsaly se na tom zejména odlišnosti ve volební podpoře ve velkých městech. Města mají více obyvatel. Pokud některé město nebylo zahrnuto do jádra volební podpory v jednom zákonodárném sboru, mohlo být následně přeskočeno několika menšími obcemi, které vytváří tento rozdíl. Prostorové rozložení jader volební podpory u jednotlivých subjektů se výrazně nemění.

Volby do České národní rady 1992

(Přílohy č.65-73)

Tab č. 15 Jádro volební podpory jednotlivých politických subjektů ve volbách 1992

Jádro volební podpory (volby 1992)	Počet obcí jádra	Území jádra volební podpory
ČSSD	139	okres Pardubice, střední část okresu Chrudim
HSD-SMS	36	ORP Moravská Třebová
KDU-ČSL	190	východ ORP Chrudim, ORP Hlinsko, ORP Litomyšl, ORP Vysoké Mýto, ORP Žamberk, ORP Lanškroun
Levý blok	164	východní část okresu Svitavy, velká část okresů Pardubice a Chrudim
LSU	296	celé území kraje s výjimkou velkých města a jejich zázemí a východu ORP Chrudim a ORP Hlinsko
ODA	31	ORP Přelouč, velká města (Pardubice, Chrudim, Vysoké Mýto a Polička)
ODS-KDS	48	velká města (Pardubice, Chrudim, Vysoké Mýto, Litomyšl, Česká Třebová, Ústí nad Orlicí, Hlinsko)
OH	131	ORP Polička, ORP, Litomyšl, ORP Vysoké Mýto, sever ORP Svitavy a západ ORP Ústí nad Orlicí
SPR-RSČ	107	ORP Pardubice, východ ORP Chrudim, ORP Česká Třebová, ORP Moravská Třebová

Jádro volební podpory ČSSD v roce 1992 se nacházelo na západní polovině kraje. Jedná se zejména o téměř celý okres Pardubice a centrální polohy okresu Chrudim. Na rozdíl od dnešního stavu se nenacházelo na Svitavsku vyjma města Svitavy. V jádru jsou zastoupeny i některá velká města (Pardubice, Chrudim). Také uskupení Levý blok mělo hlavní část svého jádra na západní polovině kraje, kde vytvářelo několik území (západní část při okraji se Středočeským krajem, střední část zahrnující města Chrudim a Pardubice, jihovýchod dnešního ORP Chrudim). Dále se rozkládalo na východě svitavského okresu.

Největší jádro volební podpory do počtu obcí měla LSU. Tvořily ho téměř 2/3 všech obcí kraje. Nenacházelo se pouze ve velkých městech a jejich zázemí a také na území ORP Hlinsko. KDU-ČSL měla své jádro volební podpory rozmístěné zejména v centrálních částech kraje (ORP Hlinsko, Litomyšl, Polička, Ústí nad Orlicí) a na východě okresu Ústí nad Orlicí. Až na výjimky neobsahovalo velká města. Naopak jádro sdružení HSM-SMS bylo koncentrováno pouze na oblast ORP Moravská Třebová, která je součástí historické země Morava.

Volební jádra pravicových subjektů ODS a ODA jsou si částečně podobná. Byla tvořena zejména velkými městy a jejich zázemím až na oblast Svitavska. Jádro volební podpory Občanského hnutí leží zejména v okresech Svitavy a Ústí nad Orlicí. Zahrnuje také většinu velkých měst, avšak nepatří do něho Pardubice. SPR-RSČ má jádro částečně podobné s Levým blokem. Rozkládá se také na území dnešního ORP Pardubice a ORP Moravská Třebová.

Volby do Sněmovny lidu a Sněmovny národů Federálního shromáždění 1992

(Přílohy č.74-91)

Tab. č. 16 *Změny v početnosti obcí jádra volební podpory do zákonodárných sborů ČSFR*

strana	Počet obcí v jádru volební podpory		
	ČNR	Sněmovna lidu	Sněmovna národů
ČSSD	139	133	128
HSD-SMS	36	27	26
KDU-ČSL	190	188	194
LSU	296	288	289
Levý blok	164	163	165
ODA	31	52	37
ODS-KDS	48	42	34
OH	131	125	132
SPR-RSČ	107	117	107

Také ve volbách v roce 1992 se vyskytly odlišnosti ve velikosti jádra volební podpory jednotlivých politických uskupení. I když volební výsledky se odlišovaly minimálně, jádra volební podpory některých stran vykazují velké změny v početnosti obcí, které do nich spadají. Je to způsobeno hlavně volební podporou ve velkých městech. Pokud klesla o několik procent, dostala se pod hodnotu potřebnou pro začlenění do jádra. Města mají početnější zastoupení obyvatel. Jestliže se nevešla do jádra, byla přeskočena méně početnými obcemi, které tak tvoří

tento rozdíl. Prostorové rozložení jader volební podpory zůstává však zachováno jako u České národní rady.

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 1996

(Přílohy č.92-97)

Tab. č. 17 Jádru volební podpory jednotlivých politických subjektů ve volbách 1996

Jádru volební podpory (volby 1996)	Počet obcí jádra	Území jádra volební podpory
ČSSD	222	východ okresu Svitavy, velká část obcí okresů Chrudim a Pardubice (ORP Přelouč, střední polohy obou okresů) ORP Králíky
KDU-ČSL	235	východ ORP Chrudim, ORP Hlinsko, ORP Litomyšl, ORP Vysoké Mýto, ORP Žamberk, ORP Lanškroun
KSČM	206	východní část okresu Svitavy, velká část okresů Pardubice a Chrudim (Heřmanův Městec, Chrudim, Skuteč), ORP Králíky
ODA	81	ORP Přelouč, východ ORP Polička, velká města (Pardubice, Chrudim, Vysoké Mýto a Polička)
ODS	52	velká města (Pardubice, Chrudim, Vysoké Mýto, Litomyšl, Česká Třebová, Ústí nad Orlicí, Hlinsko)
SPR-RSČ	270	východ okresu Svitavy, ORP Česká Třebová, většina obcí okresů Chrudim a Pardubice (vyjma centrálních částí)

Jádru volební podpory ČSSD od roku 1992 se výrazně proměnilo. Dříve zahrnovalo velkou část obcí v okrese Pardubice a střední části okresu Chrudim. Čítalo obě okresní města. Přibyly však oblasti na východě svitavského a jihu ústeckoorlického okresu, které dnes tvoří základ jádra ČSSD. Velmi podobné je i jádro KSČM. Rozkládalo se na identických území. Kromě toho do něho patřily obce na západě chrudimského okresu.

Jádru volební podpory KDU-ČSL má naprosto opačnou strukturu než ČSSD a KSČM. Zahrnuje obce z centrálních částí kraje (ORP Hlinsko, Litomyšl, Polička, Vysoké Mýto) a ze severu a východu okresu Ústí nad Orlicí.

Jádru ODS a ODA zahrnují především velká města kromě těch ležících na východě okresu Svitavy. Jádro ODS zahrnuje i území mezi Českou Třebovou, Ústím nad Orlicí a Litomyšlí a také kolem města Žamberk. Jádro ODA se nachází také na Přeloučsku a východě dnešního ORP Polička.

Jádru volební podpory SPR-RSČ se velmi podobá jádrům obou levicových subjektů. Zahrnuje území východu svitavského okresu a většinu obcí v chrudimském a pardubickém okrese, kde je ovšem dominantnější než je tomu v případě obou levicových stran.

Tab. č. 18 Jádru volební podpory jednotlivých politických subjektů ve volbách 1998

Jádru volební podpory (volby 1998)	Počet obcí jádra	Území jádra volební podpory
ČSSD	246	východ okresu Svitavy, velká část obcí okresů Chrudim a Pardubice (ORP Přelouč, ORP Holice, východ okresu Chrudim) ORP Králíky
KDU-ČSL	251	východ ORP Chrudim, ORP Hlinsko, ORP Litomyšl, ORP Vysoké Mýto, ORP Žamberk, ORP Lanškroun
KSČM	231	východní část okresu Svitavy, velká část okresů Pardubice a Chrudim (Heřmanův Městec, Chrudim, Skuteč), ORP Králíky
ODS	48	velká města (Pardubice, Chrudim, Vysoké Mýto, Litomyšl, Česká Třebová, Ústí nad Orlicí, Hlinsko)
US	88	ORP Litomyšl, ORP Ústí nad Orlicí, ORP Žamberk, ORP Přelouč, západ ORP Polička

Jádru volební podpory ČSSD se skládá ze 2 rozsáhlejších bloků obcí. První se nalézá na východní polovině okresu Svitavy a přilehlé oblasti jihu Ústeckoorlicka. Druhý se táhne na východ od města Chvaletice přes Pardubice k Holicím, kde se stáčí na jih a přes východní část okresu Chrudim míří až k Hlinsku. Připomíná tvarem písmeno L. Podobný ráz má jádro volební podpory KSČM, které ovšem neobsahuje město Pardubice, Přelouč a jejich okolí.

Jádru volební podpory KDU-ČSL na odlišný charakter. Nalézá se zhruba na území mezi oběma výše zmíněnými bloky jader podpory levicových stran. Zahrnuje centrální části kraje a střední a východní část okresu Ústí nad Orlicí.

Jádru volební podpory ODS je tvořeno hlavně velkými městy a jejich zázemím. Jedná se především o oblast zahrnující Pardubice a Chrudim a také oblast mezi velkými městy v okrese Ústí nad Orlicí. Jádro Unie svobody má podobnou strukturu jako jádro ODA v roce 1996 (ORP Polička a Přelouč) a také částečně se shoduje i s jádrem KDU-ČSL, a to zejména v okrese Ústí nad Orlicí a na ORP Litomyšl.

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 2002

(Přílohy č.103-106)

Jádru volební podpory ČSSD se proměnilo oproti předchozím volbám. Obsahuje méně obcí a není v některých regionech tak dominantní jako předtím. Je stále zachováno na východě okresu Svitavy, ale netvoří již celistvé území. Dále se nachází na Přeloučsku a v Pardubicích, v Chrudimi a jejich okolí. Vymizelo však z většiny obcí v ORP Chrudim. Tvoří zde pouze nesouvislé území. Zmenšení jádra může souviset s rostoucím vlivem ČSSD ve větších městech.

Rozložení jádra volební podpory má stejnou strukturu jako v předešlých volbách. Vyskytuje se na celém východním území okresu Svitavy. Dále se rozprostírá v západní a východní části okresů Pardubice a Chrudim vyjma centrálních oblastí zahrnující obě okresní města.

Tab. č. 19 Jádru volební podpory jednotlivých politických subjektů ve volbách 2002

Jádru volební podpory (volby 2002)	Počet obcí jádra	Území jádra volební podpory
ČSSD	144	východ okresu Svitavy, část obcí okresů Chrudim a Pardubice (ORP Přelouč, města Pardubice a Chrudim) ORP Králíky
Koalice	251	východ ORP Chrudim, ORP Hlinsko, ORP Litomyšl, ORP Vysoké Mýto, ORP Žamberk, ORP Lanškroun
KSČM	231	východní část okresu Svitavy, velká část obcí okresů Pardubice a Chrudim (kromě střední části), ORP Králíky
ODS	48	velká města (Pardubice, Chrudim, Vysoké Mýto, Litomyšl, Česká Třebová, Ústí nad Orlicí, Hlinsko) a jejich zázemí

Jádru podpory Koalice je také podobné jádru KDU-ČSL z voleb 1998. Odlišuje se zejména od jádra KSČM. Společné mají pouze území na východě ORP Chrudim (město Skuteč a okolí) a ORP Hlinsko. Jádro Koalice je složeno výhradně z menších obcí. Naopak jádro ODS je tvořeno zejména velkými městy v severní polovině kraje. Souvislé území tvoří jádro jen na Pardubicku a přilehlých částech okrese Chrudim. Opět jako v předcházejících případech je totožné s jádrem ODS v předchozích volbách.

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 2006

(Přílohy č.107-111)

Tab. č. 20 Jádru volební podpory jednotlivých politických subjektů ve volbách 2006

Jádru volební podpory (volby 2006)	Počet obcí jádra	Území jádra volební podpory
ČSSD	264	východ okresu Svitavy, velká část obcí okresů Chrudim a Pardubice (ORP Přelouč, ORP Holice, východ okresu Chrudim), ORP Králíky
KDU-ČSL	199	východ ORP Chrudim, ORP Hlinsko, ORP Polička, ORP Litomyšl, ORP Vysoké Mýto, ORP Žamberk, ORP Lanškroun
KSČM	259	východní část okresu Svitavy, velká část okresů Pardubice a Chrudim (Heřmanův Městec, Chrudim, Skuteč), ORP Králíky
ODS	76	velká města (Pardubice, Chrudim, Vysoké Mýto, Holice, Litomyšl, Polička, Ústí nad Orlicí) a jejich zázemí
SZ	161	západní a střední část okresu Pardubice, střed ORP Chrudim, ORP Vysoké Mýto, ORP Litomyšl, ORP Žamberk

Jádru volební podpory ČSSD stejně jako v předešlých případech zahrnuje 2 hlavní bloky obcí: východní část svitavského okresu a východní oblasti okresů Chrudim a Pardubice. Podobnou strukturu má i jádro podpory KSČM, které se však nachází také na západě okresu Chrudim v oblasti kolem Hařmanova Městce.

Jádru KDU-ČSL naopak vyplňuje oblast mezi výše zmíněnými dvěma bloky obcí. Jedná se o území ORP nacházejících se při hranicích okresů Chrudim a Svitavy a dále východní část okresu Ústí nad Orlicí (ORP Žamberk a Lanškroun).

Jádro ODS je mnohem početnější oproti předchozím volbám. Zvětšilo svůj rozsah o 70 %. Stále ovšem jeho hlavní součástí jsou velká města kraje zejména v severní polovině okresu a dále jejich zázemí. Podobně je na tom i Strana zelených. Její jádro volební podpory se rozkládá hlavně na Pardubicku. Zahrnuje většinu velkých měst severu kraje. Dále do něho patří i některé tradiční oblasti KDU-ČSL jako např. ORP Litomyšl a Žamberk.

6.4 Stabilní jádro volební podpory

Stabilní jádro volební podpory znázorňuje území (obce), které ve sledovaném období vždy tvořilo jádro volební podpory dotyčného politického subjektu. Toto období bylo zvoleno od voleb roku 1996 do posledních voleb v roce 2006. Je to z toho důvodu, že po volbách roku 1996 došlo ke stabilizaci politické scény ČR. Je zde uváděno stabilní jádro volební podpory 4 hlavních politických subjektů: ČSSD, KDU-ČSL (resp. Koalice), KSČM a ODS, protože pouze tyto strany mají kontinuální účast v Poslanecké sněmovně od zmíněného roku 1996.

ČSSD

(Příloha č.112)

Stabilní jádro volební podpory ČSSD se skládá z 89 obcí Pardubického kraje. Je značně prostorově diferenciované. Souvislé seskupení obcí jádra můžeme nalézt pouze na východě okresu Svitavy. Dále se ještě menší souvislé území nachází v okolí města Přelouč. Zbytek je velmi roztroušený zejména v širším okruhu měst Pardubice a Chrudim. Jádro se skládá převážně z menších obcí. Z velkých měst ho tvoří pouze Svitavy a Moravská Třebová a dále zmíněná Přelouč a město Králíky v severovýchodním cípu kraje.

ODS

(Přílohy č.113)

Stabilní jádro volební podpory ODS čítá pouze 19 obcí Pardubického kraje, tedy nejméně ze všech sledovaných stran. Jádro je koncentrováno především do větších měst. To je také důvod jeho malé četnosti obcí. Tvoří ho všechna velká města severní poloviny Pardubického kraje: Pardubice, Chrudim, Vysoké Mýto, Ústí nad Orlicí a Žamberk. Z okresu Svitavy do něho spadá pouze město Litomyšl. Zbytek stabilního jádra zahrnuje hlavně obce v zázemí Pardubic.

KSČM

(Přílohy č.114)

Naopak stabilní jádro volební podpory KSČM se skládá ze 157 obcí Pardubického kraje. Je částečně podobné jádru volební podpory ČSSD. Shodují se zejména na jihovýchodě kraje. Ale v případě KSČM ho na území svitavského okresu tvoří mnohem výraznější blok obcí. Dále se rozkládá na západní polovině Pardubického kraje. Zahrnuje především menší obce. Z měst do něho spadají kromě Svitav a Moravské Třebové i Hlinsko a Skuteč v chrudimském a Králíky v ústeckoorlickém okrese.

Jádro volební podpory KDU-ČSL, resp. Koalice tvoří v Pardubickém kraji dvě dominantní seskupení obcí. První z nich se nachází v centrální oblasti kraje. Rozprostírá se na území ORP Hlinsko, ORP Polička, ORP Litomyšl a v přilehlých částech Ústeckoorlicka a Skutečska. Druhá souvislá oblast jádra se nalézá na severovýchodě okresu Ústí nad Orlicí. Jedná se o území ORP Žamberk a Letohrad. Vyskytuje se převážně na území menších obcích. Z měst ho tvoří pouze Litomyšl, Skuteč a Letohrad. Celkově je jádro složeno ze 162 obcí.

6.5 Míra překrytí jader volební podpory

Znázorňuje území, na kterém došlo k překrytí jader volební podpory dvou politických subjektů. Poskytuje tak informace o míře podobnosti či odlišnosti jader jednotlivých politických stran. V tabulkách je uveden počet překrývajících se obcí jednotlivých jader, a to v absolutních hodnotách, tak v relativních. Míra překrytí je počítána od roku 1996, kdy došlo ke stabilizaci politické scény v ČR. Je zde zahrnuta míra překrytí stabilních jader podpory 4 hlavních politických stran (ČSSD, KDU-ČSL, KSČM, ODS) a dále jader podpory všech subjektů v Poslanecké sněmovně parlamentu ČR v jednotlivých volbách od výše zmíněného roku.

6.5.1 Míra překrytí jader stabilní podpory

Tab. č. 21 Počet překrývajících se obcí v jádru stabilní podpory

(Přílohy č.145-147)

strana	ČSSD	KDU-ČSL	KSČM	ODS
ČSSD		15	41	0
KDU-ČSL	15		29	4
KSČM	41	29		1
ODS	0	4	1	

Tab. č. 22 Procentuální počet překrývajících se obcí v jádru stabilní podpory jednotlivých politických subjektů (v %)

strana	Počet obcí jádra	Z toho podíl obcí (%), které jsou zároveň v jádru volební podpory			
		ČSSD	KDU-ČSL	KSČM	ODS
ČSSD	89	100,00	16,85	46,07	0
KDU-ČSL	162	9,26	100,00	17,9	2,47
KSČM	157	26,11	18,47	100,00	0,64
ODS	19	0	21,05	5,26	100,00

Největší míru překrytí jader stabilní podpory mají obě levicové strany. ČSSD a KSČM se překrývají zejména ve východní oblasti okresu Svitavy. Do tohoto území spadají i obě velká města – Svitavy a Moravská Třebová. Ostatní obce netvoří žádné souvislé území, jsou pouze ostrůvkovitě rozesety převážně v okolí města Pardubice. V procentuálním vyjádření toto překrytí činí u ČSSD necelých 50 % obcí jejího jádra.

ČSSD a KDU-ČSL se překrývají v 15 případech, a to především v centrální části Pardubického kraje. Nejedná se o souvislé území. Obce z této kategorie mají velmi nepravidelné rozmístění.

ODS a KDU-ČSL mají společně pouze 4 obce. V procentuálním vyjádření zde panuje veliký nepoměr, který je způsoben vysokou podporou ODS ve velkých městech a naopak KDU-ČSL ve venkovských regionech. U ODS přesahuje míra překryvu 20 %, naopak u KDU-ČSL dosahuje tato hodnota pouze 2,5 %. Patří do něho pouze jedno větší sídlo – město Litomyšl.

Překvapivým zjištěním je, že stabilní jádra volební podpory ODS a ČSSD se na území Pardubického kraje nepřekrývají. Naopak očekávaným výsledkem je míra překrytí u ODS a KSČM. Společná je pro ně pouze jedna obec. Jedná se o Nasavrky ležící na jih od města Chrudim.

KSČM a KDU-ČSL mají zastoupeny shodných 29 obcí ve svých jádrech volební podpory. V tomto případě můžeme nalézt menší souvislé území na východě okresu Chrudim, které je tvořeno obcemi Skuteč, Proseč a Luže. Zbylé obce jsou ostrůvkovitě rozesety po celém území kraje.

6.5.2 Míra překrytí jader volební podpory v jednotlivých volbách

Volby 1996

(Přílohy č.148-153)

Tab. č. 23 Počet překrývajících se obcí v jádru podpory ve volbách 1996

strana	ČSSD	KDU-ČSL	KSČM	ODA	ODS	SPR-RSČ
ČSSD		88	123	29	13	142
KDU-ČSL	88		72	42	19	110
KSČM	123	72		27	13	139
ODA	29	42	27		17	38
ODS	13	19	13	17		21
SPR-RSČ	142	110	139	38	21	

Tab. č. 24 Procentuální počet překrývajících se obcí v jádru podpory jednotlivých politických subjektů v roce 1996 (v %)

strana	Počet obcí jádra	Z toho podíl obcí (%), které jsou zároveň v jádru volební podpory					
		ČSSD	KDU-ČSL	KSČM	ODA	ODS	SPR-RSČ
ČSSD	222	100,00	39,64	55,41	13,06	5,86	63,96
KDU-ČSL	235	37,45	100,00	30,64	17,87	8,09	46,81
KSČM	206	59,71	34,95	100,00	13,11	6,31	67,48
ODA	81	35,80	51,85	33,33	100,00	20,99	46,91
ODS	52	6,31	9,22	6,31	8,25	100,00	10,19
SPR-RSČ	270	52,59	40,74	51,48	14,07	7,78	100,00

Jádra volební podpory obou levicových stran se překrývají téměř na celé východní polovině okresu Svitavy včetně měst Svitavy a Moravská Třebová. Další oblastí jejich překryvu je východ okresu Chrudim zahrnující i město Hlinsko. Souvislé plochy tvoří ještě na západě při hranicích se Středočeským krajem a oblasti Králíků. Procentuálně míra tohoto překrytí u ČSSD přesahuje 50 % obcí jejího celkového jádra.

Překrytí jader volební podpory ČSSD a KDU-ČSL nevytváří žádnou větší souvislou plochu. Obce překrytu jsou rozesety na celém území Pardubického kraje zejména v centrálních

oblastech a v okrese Ústí nad Orlicí. Nejvyšší míru překryvu jader ze všech stran mají ČSSD a SPR-RSČ. Společných mají 142 obcí. Jedná se o souvislé území na východě okresu Svitavy a o několik ostrůvkovitých ploch na západní polovině kraje.

Překvapivě mají velmi výrazné překrytí svých jader KDU-ČSL a SPR-RSČ. U obou stran v procentuální podobě dosahuje 47 %. Jde především o území v centrální části kraje v oblasti Skutečska. Dále se souvislejší plochy překrytí vyskytují v okrese Ústí nad Orlicí. Poměrně velké překrytí má KDU-ČSL s KSČM (31 % jejího jádra), které je podobné výše zmíněnému s SPR-RSČ. Opět se jedná o území na východě chrudimského okresu v okolí města Skutče.

Jádra KSČM a SPR-RSČ se překrývají ve 139 obcích kraje. I v tomto případě se jedná o východní oblast chrudimského okresu v okolí města Skuteč. Dále také o východ okresu Svitavy a několik rozsáhlých ploch zahrnující města Heřmanův Městec a Přelouč.

Pravicové strany mají velmi malou oblast překrytí. Jedná se takřka vždy o velká města a jejich zázemí. Např. KSČM a ODS se překrývají v Chrudimi, ČSSD a ODS v Pardubicích.

Volby 1998

(Přílohy č.154-156)

Tab. č. 25. Počet překrývajících se obcí v jádru podpory ve volbách 1998

strana	ČSSD	KDU-ČSL	KSČM	ODS	US
ČSSD		103	148	16	32
KDU-ČSL	103		93	16	60
KSČM	148	93		14	23
ODS	16	16	14		20
US	32	60	23	20	

Tab. č. 26 Procentuální počet překrývajících se obcí v jádru podpory jednotlivých politických subjektů v roce 1998 (v %)

strana	Počet obcí jádra	Z toho podíl obcí (%), které jsou zároveň v jádru volební podpory				
		ČSSD	KDU-ČSL	KSČM	ODS	US
ČSSD	246	100,00	41,87	60,16	6,50	13,01
KDU-ČSL	251	41,04	100,00	37,05	6,37	23,90
KSČM	231	64,07	40,26	100,00	6,06	9,96
ODS	48	33,33	33,33	29,17	100,00	41,67
US	88	36,36	68,18	26,14	22,73	100,00

U ČSSD a KDU-ČSL došlo k nárůstu počtu překrývajících se obcí oproti volbám 1996. I v tomto případě se nejedná o žádné souvislé území. Překrývající se obce jádra jsou rozprostřeny po celém území. Jde zpravidla o menší obce. I oblasti překryvu jader ČSSD a KSČM se podobají stavu z předešlých voleb. Také v tomto případě mírně stoupla míra jejich překryvu, ale nedošlo k žádným výrazným změnám v jejich prostorovém rozložení.

Míra překryvu oproti stavu z voleb 1996 vzrostla i u jader KSČM a KDU-ČSL. Avšak opět se jedná o prakticky identická území, tedy o oblast Skutečska. Obce jádra volební podpory KDU-ČSL a v roce 1998 nového parlamentního subjektu Unie svobody se překrývají na území dnešních ORP Litomyšl a ORP Žamberk.

Překrytí jader ODS s ostatními politickými subjekty se odehrálo ve velkých městech. Pro jádra volební podpory ODS a ČSSD je společné město Pardubice, pro ODS a KSČM je to jako v předchozích volbách Chrudim. U Unie svobody to jsou naopak převážně menší obce.

Volby 2002

(Přílohy č.157-159)

Tab. č. 27 Počet překrývajících se obcí v jádru podpory ve volbách 2002

strana	ČSSD	Koalice	KSČM	ODS
ČSSD		39	88	13
Koalice	39		82	28
KSČM	88	82		27
ODS	13	28	27	

Tab. č. 28 Procentuální počet překrývajících se obcí v jádru podpory jednotlivých politických subjektů v roce 2002 (v %)

strana	Počet obcí jádra	Z toho podíl obcí (%), které jsou zároveň v jádru volební podpory			
		ČSSD	Koalice	KSČM	ODS
ČSSD	144	100,00	27,08	61,11	9,03
Koalice	251	17,81	100,00	37,44	12,79
KSČM	231	34,24	31,91	100,00	10,51
ODS	48	17,81	38,36	36,99	100,00

U míry překryvu jader volební podpory ČSSD a subjektu Koalice došlo k výraznému propadu ve srovnání oproti volbám 1998 (ČSSD a KDU-ČSL). Počet překrývajících obcí se snížil o více než 60. Proměnilo se i jejich prostorové rozlišení. Překrytí již netvoří žádné souvislé území (v okolí města Skuteč). Jedná se pouze o jednotlivé obce rozprostřené na území kraje. Pokles míry překrytí pravděpodobně způsobili voliči Unie svobody, protože v dalším volebním období se tento ukazatel vrací do předchozího stavu.

Propad nastal i u míry překrytí obou levicových stran. Počet společných obcí v jejich jádrech se snížil přesně o 60. Jeho hlavní část nacházející se na východě okresu Svitavy, ale zůstává nezměněna. Dále se obce společné pro jejich jádra nachází na území ORP Přelouč.

Vzrostla naopak míra překryvu ODS a KSČM. Stav se zvýšil o 9 obcí, ale jelikož je jádro volební podpory ODS málo početné, představuje tento nárůst téměř 80 % oproti předchozím volbám. Překryv obou jader neobsahuje žádná města jako v minulém období. Skládá se hlavně z menších obcí na Pardubicku. Naopak překryv jader ODS a ČSSD či KDU-ČSL je omezen výhradně na větší města a jejich blízké okolí.

Tab. č. 29 Počet překrývajících se obcí v jádru podpory ve volbách 2006

strana	ČSSD	KDU-ČSL	KSČM	ODS	SZ
ČSSD		91	167	23	66
KDU-ČSL	91		90	23	66
KSČM	167	90		25	74
ODS	23	23	25		33
SZ	66	66	74	33	

Tab. č. 30 Procentuální počet překrývajících se obcí v jádru podpory jednotlivých politických subjektů v roce 2006 (v %)

strana	Počet obcí jádra	Z toho podíl obcí (%), které jsou zároveň v jádru volební podpory				
		ČSSD	KDU-ČSL	KSČM	ODS	SZ
ČSSD	264	100,00	34,47	63,26	8,71	25,00
KDU-ČSL	199	45,73	100,00	45,23	11,56	33,17
KSČM	259	64,48	34,75	100,00	9,65	28,57
ODS	76	30,26	30,26	32,89	100,00	43,42
SZ	161	40,99	40,99	45,96	20,50	100,00

Počet obcí v překrytí jader volební podpory ČSSD a KDU-ČSL vzrostl o 52 obcí. Vrátil se do svého původního stavu z předminulých voleb. Jedná se opět o území na východě Pardubického kraje v okolí Skutče, k nimž ve srovnání z volbami 1998 přibýly i obce na Hlinecku. Dále překryv jader zahrnuje z velké části obce ve východní polovině kraje.

Také v případě ČSSD a KSČM nastal mohutný nárůst. Počet obcí v překryvu jejich jader se zvýšil o 79. S tímto nárůstem proběhla i změna v prostorovém rozložení překryvu. Stabilně jej tvoří většina obcí na východě svitavského okresu. Dále přibyla oblast, která je shodná s tou v minulém případě. Jedná se o území na východě okresu Chrudim (okolí měst Skuteč a Hlinsko).

Překryv volebních jader KSČM a KDU-ČSL zůstal beze změny oproti předešlému stavu. Nachází se také na stejném území jako výše dvakrát zmíněné. (Hlinsko, Skuteč). Ke zvýšení počtu obcí došlo v případě překryvu ČSSD a ODS. Na rozdíl od minulých případů není tvořeno velkými městy, ale jejich zázemím. Podobná je situace i u KSČM a KDU-ČSL.

Překrytí jader volební podpory u Strany zelených a levicových stran netvoří žádnou souvislou oblast (kromě ORP Přelouč). Je velmi prostorově diferenciované. Jádra Strany zelených a ODS se překrývají především ve velkých městech. U KDU-ČSL je to naopak území ORP Litomyšl.

6.6 Trendy ve změně volebního jádra

Tato část sleduje změny volebního jádra jednotlivých politických subjektů v průběhu dvou po sobě jdoucích voleb. Znázorňuje odlišnosti v rozmístění jádra volební podpory a početnosti obcí tvořících jádro. Jsou zde zahrnuty trendy 4 hlavních politických stran (ČSSD, KDU-ČSL, KSČM, ODS) v období od roku 1996 do roku 2006.

Tab. č. 31 Změny jádra volební podpory ve sledovaných obdobích

období	strana	stabilní obce jádra volební podpory		obce, které přibyly do jádra volební podpory		obce, které ubyly z jádra volební podpory		ostatní obce
		absolut. Hodnoty	relativní hodnoty	absolut. Hodnoty	relativní hodnoty	absolut. Hodnoty	relativní hodnoty	
1996-1998	ČSSD	177	39,25	67	14,86	45	9,98	162
	KDU-ČSL	215	47,67	36	7,98	20	4,43	180
	KSČM	184	40,80	46	10,20	22	4,88	199
	ODS	28	6,21	20	4,43	24	5,32	379
1998-2002	ČSSD	117	25,88	27	5,97	128	28,32	180
	KDU-ČSL	191	42,26	28	6,19	60	13,27	173
	KSČM	203	44,91	53	11,73	28	6,19	168
	ODS	36	7,96	37	8,19	12	2,65	367
2002-2006	ČSSD	125	27,65	139	30,75	18	3,98	170
	KDU-ČSL	173	38,27	26	5,75	46	10,18	207
	KSČM	259	53,07	19	3,89	17	3,48	193
	ODS	46	10,18	30	6,64	27	5,97	349

V období 1996 až 1998

(Přílohy č.166-169)

V tomto období byl celkový trend pro ČSSD mírně rostoucí. ČSSD se zvětšilo jádro volební podpory o 22 obcí oproti předchozímu stavu. Do jádra přibylo 67 obcí zejména z východních částí okresů Pardubice a Chrudim. Konsolidovalo se tak celé území na východě okresu Svitavy. Naopak u větších měst následoval úbytek obcí z jádra.

Mírně posílila i KDU-ČSL. Celkově šlo o nárůst 18 obcí, které jsou však velice prostorově diferenciované. Stejně diferenciované rozmístění se vyskytuje i u obcí, které KDU-ČSL ztratila. Velmi podobný trend můžeme zaznamenat i u KSČM. Její jádro se rozrostlo o 24 nových obcí. Upevnila si zejména své postavení ve východní části svitavského okresu. Na prostoru rozléhajícím se na východ od města Polička se nacházelo pouze zhruba 7 obcí, které nespádaly do jejího jádra v roce 1998.

Tab. č. 32 Změny v jádra volební podpory u jednotlivých subjektů v období 1996-1998

strana	stabilní jádro volební podpory	obce, které přibýly do jádra	obce, které ubyly z jádra
ČSSD	východní část okresu Svitavy, ORP Přelouč,	východ okresu Chrudim, východ okresu Pardubice	Pardubice, Chrudim, Slatiňany a jejich zázemí
KDU-ČSL	ORP Hlinsko, ORP Vysoké Mýto, ORP Litomyšl, ORP Ústí nad Orlicí, ORP Žamberk	značně diferencované, západní část okresu Chrudim (Heřmanův Městec), Jevíčko	značně diferencované
KSČM	východní část okresu Svitavy, ORP Chrudim, ORP Králíky	obce ve východní části okresu Svitavy	zázemí města Pardubice (východní část)
ODS	velká města (Pardubice, Chrudim, Vysoké Mýto, Ústí nad Orlicí, Česká Třebová)	obce ze zázemí města Pardubice, Holice	Lanškroun, Letohrad a okolí

Naopak ODS zaznamenala mírný pokles. Její jádro se zmenšilo o 4 obce ve srovnání se stavem z roku 1996. Nejedná se pouze o menší obce, ale ODS ztratila kupříkladu i města Letohrad a Lanškroun. Posílila však o několik obcí v zamezí Pardubic a Chrudimi.

Trendy za období 1998 až 2002

(Přílohy č.170-173)

Tab. č. 33 Změny v jádra volební podpory u jednotlivých subjektů v období 1998-2002

strana	stabilní jádro volební podpory	obce, které přibýly do jádra	obce, které ubyly z jádra
ČSSD	východní část okresu Svitavy, ORP Přelouč,	velká města (Pardubice, Chrudim, Česká Třebová)	východní a západní část okresů Chrudim a Pardubice, část obcí z ORP Svitavy, Moravská Třebová a Lanškroun)
KDU-ČSL	ORP Hlinsko, ORP Litomyšl, ORP Ústí nad Orlicí, ORP Žamberk	velká města (Vysoké Mýto, Polička, Lanškroun)	obce ORP Vysoké Mýto (sever), jihovýchod okresu Svitavy
KSČM	východní část okresu Svitavy, ORP Chrudim, ORP Hlinsko, ORP Králíky	ORP Přelouč, východ okresů Chrudim a Pardubice	města Chrudim a Heřmanův Městec
ODS	velká města (Pardubice, Chrudim, Vysoké Mýto, Ústí nad Orlicí, Česká Třebová)	velmi diferencované (sever ORP Pardubice, město Lanškroun)	Česká Třebová, zázemí Pardubic a Chrudimi (jih)

ČSSD v tomto období zaznamenala veliký pokles. Z jádra volební podpory ubylo 128 obcí. Celková její ztráta dosáhla hodnoty 101 obcí. Úbytek postihl celou východní a západní

část okresů Chrudim a Pardubice. Jedná se o souvislé území. Také přišla o okrajové obce jejího standardního jádra ve východních oblastech svitavského okresu, ale většina z něho zůstala zachována.

Podobný vývoj v tomto období měla i KDU-ČSL, resp. Koalice, Její jádro v kraji se zmenšilo o 28 obcí. Koalice oproti předcházejícím volbám přišla o obce na severovýchod od města Vysoké Mýto a v jihovýchodním cípu kraje. Jádro se naopak rozrostlo o několik větších měst.

Opačný trend měla KSČM, která mírně posílila. Její jádro volební podpory se rozrostlo o obce ORP Přelouč a některé na jihovýchod od Pardubic. Celkový rozdíl činí o 25 obcí navíc.

Totožného nárůstu dosáhla i ODS. Do jejího jádra volební podpory přibýlo celkově 25 obcí. Toto území je značně prostorově diferenciované. Jedná se zejména o obce severně od Pardubic a dále město Lanškroun a jeho okolí. Z jádra naopak ubyla Česká Třebová a obce jižně od Pardubic.

Trendy za období 2002 až 2006

(Přílohy č.174-177)

Tab. č. 34 Změny v jádra volební podpory u jednotlivých subjektů v období 1996-1998

strana	stabilní jádro volební podpory	obce, které přibýly do jádra	obce, které ubýly z jádra
ČSSD	východní část okresu Svitavy, ORP Přelouč,	východní okresu Chrudim, část obcí z ORP Vysoké Mýto, Svitavy, Moravská Třebová a Lanškroun	velká města (Pardubice, Chrudim)
KDU-ČSL	ORP Hlinsko, ORP Litomyšl, ORP Ústí nad Orlicí, ORP Žamberk	východní cíp ORP Moravská Třebová	velká města (Vysoké Mýto, Polička), část ORP Vysoké Mýto a západě ORP Chrudim (Heřmanův Městec)
KSČM	východní část okresu Svitavy, ORP Chrudim, ORP Hlinsko, ORP Králíky	žádná	obce západní a východní části okresu Chrudim a Pardubice
ODS	velká města (Pardubice, Chrudim, Vysoké Mýto, Ústí nad Orlicí, Česká Třebová)	velmi diferenciované území (Polička, obce zázamí Pardubic)	velmi diferenciované

ČSSD v tomto období zaznamenala výrazný nárůst. Její jádro se v konečném stavu rozrostlo o 121 obcí. Převážně přibýly zpět obce, které ve volbách 2002 ubýly z jádra. Jedná se o území na východě svitavského okresu a část ORP Přelouč. Naopak úbytek postihl velká města (Pardubice, Chrudim). U KSČM nastal mírný nárůst oproti stavu z roku 2002. Nárůst a úbytek obcí je prostorově velmi diferenciovaný.

U KDU-ČSL nastal také úbytek počtu obcí jádra. Celkově se jádro zmenšilo o 20 obcí. Jedná se o území na východě chrudimského okresu (Heřmanův Městec) a dále část ORP Vysoké Mýto. Ubyly i dvě větší města – Polička a Vysoké Mýto. Přibylo pouze několik obcí zejména z východního cípu ORP Moravská Třebová.

K mírnému nárůstu došlo i u ODS. Polepšila se celkově v konečném součtu o 3 obce. Do jejího jádra přibylo 30 obcí zejména ze zázemí města Pardubice a Ústí nad Orlicí. Naopak ubylo 27 obcí.

7. Analýza multifaktorové podmíněnosti výsledků voleb

K vypracování této části práce byly použity korelace. Korelace udávají vzájemný vztah mezi dvěma veličinami. Pokud se jedna hodnota mění a rovněž i druhá hodnota se mění, lze z tohoto usuzovat společnou souvislost, kterou znázorňují právě korelace. Míra korelace je udávána tzv. korelačním koeficientem (nabývá hodnot od +1 do -1). V této práci za náznak korelace byly brány hodnoty korelačního koeficientu 0,35 a výše. Za prokazatelnou korelaci byly brány hodnoty korelačního koeficientu dosahující alespoň 0,7. K tomuto účelu byly použity výsledky jednotlivých politických subjektů z obcí Pardubického kraje a demografická data, která byla rozdělena do několika skupin. Jedná se o populační, ekonomické, národnostní, náboženské a vzdělanostní charakteristiky obyvatelstva. Také byl sledován vztah mezi výsledky voleb a jednotlivými velikostními kategoriemi obcí. Údaje o složení obyvatelstva byly brány ze Sčítání lidu, domů a bytů 2001, údaje o nezaměstnanosti z Portálu Ministerstva práce a sociálních věcí.

Korelace byly počítány pro volby od roku 1996 až 2006, kdy už byla politická scéna vykazovala určitý stupeň konsolidace. Následně byly také porovnány výsledky korelačních koeficientů jednotlivých kategorií v průběhu výše uvedeného období s cílem vypořizovat určitý trend.

7.1 Korelační analýzy pro jednotlivé volby

Volby 1996

Korelace mezi počtem žen v jednotlivých obcích a volebními výsledky parlamentních stran neprokázal žádnou souvislost. Vztah nebyl nalezen ani při korelování osob starších 60 let. Nepotvrdilo se obecné přesvědčení, že starší občané inklinují k levicovým stranám. Korelace dokonce v případě ČSSD nabyla záporné hodnoty.

Podobné výsledky můžeme nalézt i u korelací zabývajících se problematikou ekonomické aktivity. Ani zde výpočty nepotvrdily žádný vztah mezi výsledky voleb a počtem ekonomicky aktivních osob. To samé platí i pro kategorii nepracujících důchodců. Zde jsou ovšem strany na rozdíl od předchozího seřazeny podle své příslušnosti k pravolevému uspořádání politické scény až na antisystémovou a populistickou SRP-RSČ.

Další skupina čítá korelace provedené mezi počtem osob hlásících se k moravské, slovenské a polské národnosti a v souhrnu všech národností kromě české na jedné straně a na

Tab. č. 35 Korelační koeficienty mezi výsledky politických stran a vybranými údaji pro volby 1996

KORELACE 1996	ČSSD	KDU-ČSL	KSČM	ODA	ODS	SRP-RSČ
osoby 60+	-0,049	0,037	0,140	-0,210	-0,109	0,002
ženy	0,011	-0,025	0,108	0,053	0,021	-0,078
ekonomicky aktivní	0,141	-0,254	-0,076	0,225	0,187	0,105
nepracující důchodci	-0,003	0,000	0,200	-0,275	-0,176	0,038
moravská národnost	0,080	-0,089	0,156	-0,147	-0,203	0,100
slovenská národnost	0,015	-0,173	0,131	0,070	0,055	0,047
polská národnost	-0,006	-0,027	0,044	0,046	-0,004	0,029
součet "nečeské" národnosti	0,068	-0,162	0,223	-0,091	-0,158	0,112
věřící	-0,189	0,639	-0,272	-0,216	-0,239	-0,283
římskokatolíci	-0,186	0,667	-0,235	-0,234	-0,319	-0,248
zákl. vzdělání	0,128	0,036	0,247	-0,304	-0,410	0,131
středoškol. odborné vzdělání	0,110	-0,135	0,135	-0,033	-0,126	0,170
středoškol. vzdělání s maturitou	-0,161	0,093	-0,371	0,308	0,425	-0,248
vysokoškolské vzdělání	-0,131	0,013	-0,223	0,286	0,371	-0,195
obce 0-100 obyv.	0,024	0,307	-0,014	0,034	-0,087	-0,183
obce 101-200 obyv.	0,096	-0,194	0,125	0,002	0,120	-0,050
obce 201-500 obyv.	-0,028	0,118	-0,074	-0,175	-0,008	-0,108
obce 501-1000 obyv.	-0,009	0,021	-0,097	0,166	0,035	-0,061
obce 1001-5000 obyv.	-0,063	-0,168	0,044	0,241	0,250	-0,032
obce nad 5000 obyv.	0,099	-0,467	0,155	0,153	0,261	0,066

druhé volebními výsledky. Výpočty neukazují, že by oba soubory dat měly zřejmý vztah. Počet příslušníků minoritních národností je v Pardubickém kraji nízký. Údaje jsou uváděny spíše pro doplnění.

Situace je odlišná u korelací mezi volebními výsledky jednotlivých subjektů zastoupených v parlamentu a počtem věřících osob a osob římskokatolického vyznání. Můžeme zde nalézt prokazatelnou souvislost u KDU-ČSL. Korelační koeficient v tomto případě dosahuje výše 0,64 u věřících, resp. 0,67 u katolíků. Tento výsledek potvrzuje všeobecnou domněnku, že voliči KDU-ČSL se rekrutují ze skupiny občanů vyznávající římskokatolickou víru. Ostatní korelace nenaznačují žádný jiný vztah mezi oběma skupinami dat. U všech dalších stran nabývají záporných hodnot. Nejvyšších hodnot dosahuje u ODS a poté u SPR-RSČ a KSČM.

Výsledky korelací mezi stupněm dosaženého vzdělání a výsledky jednotlivých parlamentních stran také naznačily určitý vztah. Byly korelovány čtyři kategorie dosaženého vzdělání: základní, středoškolské odborné, středoškolské s maturitou a vysokoškolské. Souvislost lze nalézt mezi výsledkem ODS a osobami se základním vzděláním, kde korelace dosahuje záporné hodnoty -0,41. U ostatních stran se nevyskytuje v této skupině občanů jiný další vztah. Skupiny vysokoškolsky vzdělaných a osob s maturitou vykazují odlišnou míru sympatií. Zde je viditelná náklonnost k pravicovým subjektům, zejména ODS s korelacemi 0,37

a 0,43 u osob s maturitou. Opačné chování můžeme vidět hlavně u osob s úspěšně složenou maturitní zkouškou, které mají antipatii k levicovým stranám zvláště KSČM (-0,37). U většiny kategorií jsou strany srovnány podle svého skutečného umístění na pravolevé ose politického spektra.

Korelace mezi velikostními kategoriemi obcí a výsledky politických stran naznačují vztah pouze u KDU-ČSL a městy nad 5000 obyvatel. Zde se vyskytuje záporná korelace (-0,47), která tak potvrzuje všeobecné domněnku o nízké úspěšnosti této strany ve městech. Nenaplnila se ovšem očekávání o výsledcích pravicových stran ve městech.

Volby 1998

Tab. č. 36 Korelační koeficienty mezi výsledky politických stran a vybranými údaji pro volby 1998

KORELACE 1998	ČSSD	KDU-ČSL	KSČM	ODS	US
osoby 60+	-0,093	0,042	0,137	-0,125	-0,101
ženy	0,078	0,011	-0,029	0,015	-0,081
ekonomicky aktivní	0,126	-0,244	-0,039	0,218	0,107
nepracující důchodci	-0,036	0,005	0,198	-0,182	-0,149
moravská národnost	0,234	-0,145	0,290	-0,245	-0,141
slovenská národnost	0,016	-0,202	0,056	0,102	0,061
polská národnost	-0,028	-0,003	0,020	-0,012	0,071
součet "nečeské" národnosti	0,216	-0,217	0,292	-0,183	-0,089
věřící	-0,260	0,642	-0,228	-0,304	-0,016
římskokatolíci	-0,239	0,657	-0,182	-0,374	-0,067
zákl. vzdělání	0,165	0,022	0,304	-0,420	-0,299
středošk. odborné vzdělání	0,138	-0,152	0,179	-0,144	-0,121
středošk. vzdělání s maturitou	-0,271	0,108	-0,410	0,458	0,344
vysokoškolské vzdělání	-0,146	0,018	-0,276	0,367	0,353
obce 0-100 obyv.	0,095	0,256	-0,278	-0,069	0,051
obce 101-200 obyv.	0,157	-0,118	-0,016	0,066	-0,108
obce 201-500 obyv.	-0,116	0,100	-0,037	0,003	0,075
obce 501-1000 obyv.	0,041	0,022	-0,147	0,072	0,086
obce 1001-5000 obyv.	-0,054	-0,123	0,028	0,212	0,137
obce nad 5000 obyv.	0,065	-0,444	0,054	0,419	-0,026

Velmi podobně ve srovnání s předchozími volbami se jeví hodnoty korelačního koeficientu u subjektů, které postoupily v roce 1998 do Poslanecké sněmovny. Korelace byla nalezena u kategorie věřících a osob hlásících se k římskokatolické církvi. Korelace u KDU-ČSL dosahují hodnot 0,64 v prvním případě a následně s počtem katolíků 0,66, které svědčí o jejich zřejmém vztahu. Potvrdil se tak všeobecný předpoklad tvrdící, že katolíci voliči sympatizují s KDU-ČSL. Přesně opačný vztah mají osoby římskokatolického vyznání k ODS. Dokládá ho míra korelace, která má zápornou hodnotu -0,37. Z ní je patrný náznak antipatie

katolíku vůči této straně, což je pravděpodobně způsobeno zaměřením se na individualitu a příklonem k materiálním hodnotám, případně též vnímání ODS jako čistě „městského“ fenoménu venkovskými voliči.

Určitou souvislost můžeme vysledovat i v další skupině týkající se nejvyššího dosaženého vzdělání a volebními výsledky. V kategorii základního vzdělání se objevuje u ODS korelační koeficient -0,42, který naznačuje určitý vztah mezi oběma soubory údajů. Opačné výsledky korelací se vyskytují u vysokoškolsky vzdělaných osob a osob s maturitou. Korelace s výsledky ODS a Unie svobody zde dosahují kladných hodnot. U ODS a občanů, kteří úspěšně složili maturity, se objevuje hodnota 0,46. Dosažené vzdělání, tak pravděpodobně ovlivňuje sympatie k jednotlivým politickým uskupením. Potvrdil se zde obecný předpoklad, že lidé s vyšším vzděláním se přiklání spíše k pravé straně politického spektra, naopak ti s nižší úrovní volí levice. Strany jsou ve většině případů seřazeny podle své příslušnosti na pravolevé ose politického spektra.

U korelací mezi velikostními kategoriemi obcí a výsledky voleb můžeme nalézt vztah pouze u měst nad 5000 obyvatel. KDU-ČSL zde dosahuje záporných korelací (-0,44). To nasvědčuje o antagonistickém vztahu obyvatel větších měst k této straně. Naopak oproti minulému volebnímu období přesahuje korelace u ODS dosahují hodnotu 0,4. To dokládá určitou preferenci obyvatel velkých měst k této straně.

Volby 2002

Korelační koeficient u kategorie související s otázkami ekonomickými byl nalezen v jednom případě. Pouze u korelací počtu nezaměstnaných z června 2002 a volebními výsledky jednotlivých stran se v menší míře objevuje náznak určitého vlivu. Hodnota korelace u této skupiny občanů a výsledky KSČM dosahuje 0,35. Z toho můžeme usuzovat určitou míru preference KSČM voliči ze skupiny nezaměstnaných. Strany se zde seřadily podle své příslušnosti na pravolevé ose politického spektra. ODS a Koalice zaznamenaly zápornou korelaci, naopak na kladné straně je objevují levicové ČSSD a KSČM.

U korelací pracujících s počty věřících osob a také osob hlásících se přímo k římskokatolickému vyznání je jasně patrný vztah s volebními výsledky Koalice. Korelace nabývají hodnot 0,65 resp. 0,66, proto můžeme usuzovat, že voliči Koalice pocházejí ze skupiny věřících. Odlišný případ nastal u ODS. Hodnota -0,36 naznačuje spíše určitou antipatii části populace vyznávající římskokatolickou církev k této straně.

Souvislost lze vysledovat i v další kategorii, kterou jsou korelace zabývající se dosaženým vzděláním. Dle nich je patrný vztah mezi osobami se základním vzděláním na jedné straně a středoškolským s maturitou či vysokoškolským vzděláním na té druhé a volebními výsledky KSČM a ODS. Panuje zde přesně opačný poměr. KSČM upřednostňují lidé spíše se

Tab. č. 37 Korelační koeficienty mezi výsledky politických stran a vybranými údaji pro volby 2002

KORELACE 2002	ČSSD	Koalice	KSČM	ODS
osoby 60+	-0,080	0,055	0,099	-0,096
ženy	-0,011	0,016	-0,050	0,008
ekonomicky aktivní	0,175	-0,195	-0,059	0,165
nepracující důchodci	-0,062	0,002	0,184	-0,142
nezaměstnanost	0,098	-0,218	0,352	-0,218
moravská národnost	0,089	-0,154	0,279	-0,137
slovenská národnost	0,062	-0,237	0,138	0,085
polská národnost	0,028	-0,033	0,000	-0,007
součet "nečeské" národnosti	0,082	-0,231	0,296	-0,072
věřící	-0,232	0,645	-0,247	-0,297
římskokatolíci	-0,238	0,662	-0,198	-0,358
zákl. vzdělání	0,013	-0,146	0,350	-0,375
středoškol. odborné vzdělání	0,024	-0,146	0,219	-0,120
středoškol. vzdělání s maturitou	-0,060	0,158	-0,435	0,359
vysokoškolské vzdělání	0,046	0,101	-0,403	0,360
obce 0-100 obyv.	0,166	0,194	-0,087	-0,198
obce 101-200 obyv.	0,181	-0,175	0,040	-0,035
obce 201-500 obyv.	0,000	0,107	-0,081	0,000
obce 501-1000 obyv.	0,051	0,121	-0,109	0,054
obce 1001-5000 obyv.	0,046	0,019	-0,066	0,197
obce nad 5000 obyv.	0,197	-0,281	0,021	0,292

základním dosaženým vzděláním (korelace 0,35). Nejmenší oblibu můžeme nalézt u lidí, kteří absolvovali některou z forem vysokoškolského vzdělání nebo úspěšně složili maturitní zkoušku (-0,40, resp. -0,43). U ODS, jak již bylo řečeno, můžeme pozorovat opačný jev. Korelace mezi výsledky této strany a osobami se základním vzděláním dosahuje hodnoty -0,37, u osob s maturitním vysvědčením nebo s vysokoškolským vzděláním pak obě shodně 0,36.

Korelace mezi velikostními kategoriemi obcí a volebními výsledky v tomto období nenasvědčují o žádném vztahu a to ani u větších měst, kde kromě Koalice nabývají všechny korelace kladných hodnot. Záporná hodnota u Koalice je způsobena voličskou částí KDU-ČSL.

Volby 2006

U dat porovnávající nezaměstnanost z června roku 2006 a volební výsledky z téhož období lze odhalit jistou průkaznost. Korelační koeficient u KSČM vykazuje hodnotu 0,4. V tomto případě se vyplnil předpoklad, že nezaměstnaní spíše inklinují ke stranám na levé části spektra a dále, že voliči KSČM patří spíše do skupiny s nižším vzděláním, která má větší problémy při získávání zaměstnání. Strany se umístily v pořadí podle svého pravolevého

uspořádání od pravicové ODS (-0,28), přes KDU-ČSL a Stranu zelených až po levicové strany ČSSD a KSČM.

Tab. č. 38 Korelační koeficienty mezi výsledky politických stran a vybranými údaji pro volby 2006

KORELACE 2006	ČSSD	KDU-ČSL	ODS	KSČM	SZ
osoby 60+	-0,055	0,102	-0,151	0,109	0,002
ženy	0,068	-0,029	0,000	-0,041	0,068
ekonomicky aktivní	0,099	-0,289	0,209	-0,029	0,076
nepracující důchodci	-0,006	0,060	-0,195	0,192	-0,056
nezaměstnanost	0,125	-0,116	-0,279	0,385	-0,106
moravská národnost	0,138	-0,062	-0,212	0,216	-0,106
slovenská národnost	0,008	-0,258	0,126	0,094	0,101
polská národnost	0,078	-0,025	-0,007	-0,027	-0,069
součet "nečeské" národnosti	0,122	-0,155	-0,130	0,226	-0,102
věřící	-0,178	0,722	-0,361	-0,182	-0,124
římskokatolíci	-0,180	0,744	-0,407	-0,141	-0,135
zákl. vzdělání	0,167	0,121	-0,394	0,328	-0,158
středoškol. odborné vzdělání	0,160	-0,140	-0,088	0,213	-0,133
středoškol. vzdělání s maturitou	-0,246	0,016	0,371	-0,416	0,208
vysokoškolské vzdělání	-0,158	-0,018	0,335	-0,381	0,196
obce 0-100 obyv.	0,411	-0,063	-0,059	-0,096	-0,026
obce 101-200 obyv.	0,200	-0,133	-0,110	0,008	0,118
obce 201-500 obyv.	-0,120	0,170	-0,026	-0,036	-0,034
obce 501-1000 obyv.	-0,089	0,014	0,117	-0,057	-0,025
obce 1001-5000 obyv.	-0,176	-0,108	0,210	-0,092	0,268
obce nad 5000 obyv.	0,018	-0,445	0,263	-0,031	-0,014

V následující skupině byly prováděny korelace mezi výsledky jednotlivých politických subjektů na jedné straně a na druhé s údaji o počtu osob moravské, slovenské a polské národnosti a součtem všech národností vyjma české. Neprokázalo se, že by určitá menšinová národnost preferovala jednu z parlamentních stran. Počet osob, které se přihlásily k výše uvedeným národnostem, je v Pardubickém kraji nízký. Pro zajímavost byla zjištěna i míra korelace mezi politické hnutí Moravané a počet osob s moravskou národností, ale ani v tomto případě nebyl nalezen vztah. Korelační koeficient dosáhl hodnoty 0,17.

Jasně průkazný vztah se ukazuje u některých korelací pracujících s počtem věřících osob a výsledky voleb. Korelace mezi věřícími a voliči KDU-ČSL dosahuje hodnoty 0,72. Ještě prokazatelnější je při porovnání výsledků této strany a osobami vyznávajícími římskokatolickou církev 0,74. Na opačné straně stojí ODS, kde výsledné korelace dosáhly hodnot -0,36, resp. -0,41. Voliči KDU-ČSL se tedy jasně rekrutují z příslušníků římskokatolické církve a naopak je částečně patrný antagonický vztah věřících osob k ODS.

Určitá souvislost vyplývá i z korelací provedenými mezi počtem osob v jednotlivých kategoriích podle dosaženého vzdělání a výsledky voleb. Mezi výsledky ODS a počtem osob se základním vzděláním je korelace o hodnotě -0,39. Na opačném pólu se nachází KSČM. U osob, které mají maturitu či vysokoškolský titul, je situace opačná. Nejvyšší kladné hodnoty můžeme spatřit u korelací s výsledky ODS a záporné u KSČM. Ve skupině osob se středním odborným vzděláním neexistuje průkaznost. Ukazuje se zde všeobecně předpokládaný úsudek, že osoby s vyšším vzděláním dávají přednost stranám na pravé části politického spektra, tedy zde ODS. KSČM naopak volí spíše občané s nižší úrovní vzdělání.

U korelací zabývajících se velikostními kategoriemi obcí a výsledky jednotlivých politických subjektů může nalézt dva náznaky vztahu. První se vyskytuje tradičně u KDU-ČSL a velkých měst, kde korelace u této strany dosahuje záporných hodnot. V těchto volbách se vyskytl i druhý možný náznak a to u výsledků ČSSD a obcí do 100 obyvatel, kde korelace překračuje hodnotu 0,4. To naznačuje určitou inklinaci obyvatel velmi malých obcí k ČSSD.

7.2 Porovnání korelačních koeficientů s výsledky jednotlivých politických subjektů

Z uvedených korelačních koeficientů se určitý vztah objevuje celkem u sedmi zkoumaných kategorií. Nejvyšších hodnot dosahovaly korelační koeficienty u výsledků strany KDU-ČSL s počtem věřících osob v jednotlivých obcích kraje. Při vizuálním porovnání lze shledat velmi podobné prostorové rozložení věřících a výsledků této strany. Nejvyšší počty věřících nalezneme na pomezí okresů Chrudim a Svitavy (ORP Hlinsko, Litomyšl, Polička). Stejně tak nejvyšší volební podporu měla KDU-ČSL právě v těchto regionech. Potvrzuje se předpoklad, že KDU-ČSL získává podporu zejména u věřících osob. Tento vztah se projevil ve všech volbách a postupně se spíše prohlubuje.

Částečně se shodují výsledky KSČM s počtem nezaměstnaných v jednotlivých obcích. Nejvyšší mírou nezaměstnanosti v Pardubickém kraji je postižen východ okresu Svitavy. V této oblasti také dosahuje nejvyšších hodnot voličská podpora KSČM. Podobnou oblast můžeme ještě nalézt na východě okresu Chrudim (okolí měst Chrast a Skuteč). Tato shoda platí pro obě zkoumaná období (červen 2002 a červen 2006).

U korelací mezi počtem osob se základním vzděláním a výsledky KSČM dosahuje korelační koeficient hodnot 0,35. Nejvyšší míra osob se základním vzděláním se nachází na většině území okresu Svitavy a dále ORP Hlinsko, Králíky a ve východní části ORP Lanškroun a Chrudim. Shodu mezi těmito dvěma soubory hodnot lze nalézt zejména na východě okresu Svitavy a částečně i na východě ORP Chrudim a na ORP Králíky. Ovšem na zbylých území se jejich výsledky nepřekrývají.

Korelační koeficient mezi volební podporou ODS a počtem osob se středoškolským vzděláním s maturitou dosahuje hodnot přes 0,35. Největší zastoupení tato skupina osob má ve větších městech a jejich zázemí (přes 25 % celkového obyvatelstva). ODS dosahuje nejvyšších zisků také ve velkých městech. Při vizuální porovnání map s oběma soubory hodnot můžeme říci, že se na většině území kraje překrývají.

Korelační koeficienty u této kategorie a výsledků KSČM mají opačný charakter než u ODS. Dosahují záporných hodnot kolem -0,4. Nejnižší zastoupení osob s maturitou je na východě okresu Svitavy a v příhraničních oblastech kraje, tedy na území vysokých zisků KSČM. Totožné je to také u kategorie vysokoškolsky vzdělaných osob a výsledky obou stran.

Poslední kategorií, která naznačuje určitý vztah, je mezi volební podporou strany KDU-ČSL a obcemi s více než 5 000 obyvateli. Korelační koeficienty mezi oběma skupinami dosahují záporných hodnot přes -0,4. Při porovnání map s volebními výsledky KDU-ČSL, můžeme zjistit, že až na výjimky (město Litomyšl) jsou její výsledky ve městech značně podprůměrné.

7.3 Porovnání výsledků korelací v horizontu 1996-2006

Porovnání výsledků korelací ČSSD v horizontu 1996-2006

Žádný trend, který by mohl znamenat změnu voličské základny ČSSD v průběhu deseti let, nenalezneme u korelací zabývajících se obecnými demografickými údaji či ekonomickou aktivitou obyvatelstva. Hodnoty se víceméně udržují na stejné hladině.

U korelací pracujících s národnostním složením můžeme nalézt drobné výkyvy převážně v roce 1998. Tento výkyv je pozorovatelný u moravské národnosti, kdy hodnota korelace vystoupila o 0,15 mezi roky 1996 a 1998 a v dalším volebním roce se navrátila na hodnotu roku 1996. To může souviset s tím, že na moravskou národnost orientovaná strana HSD-SMS se po neúspěchu ve volbách roku 1996 rozpadla a část jejich voličů se v následujících volbách přiklonila na stranu ČSSD. Navíc HSD-SMS se profilovala jako sociálně zaměřená, tedy programově byla v tomto ohledu blízká ČSSD.

Hodnoty korelací počtu věřících osob a osob s římskokatolickým vyznáním se v průběhu let 1996 – 2006 příliš nemění. Není zde žádný viditelný trend signalizující změnu ve voličské struktuře ČSSD. Podobné je to i korelací mezi nejvyšším dosaženým vzděláním a volebními výsledky ČSSD v průběhu deseti let. Pouze se zde objevuje nepatrný výkyv v roce 2002, kdy poklesla hodnota korelace u osob se základním vzděláním naopak mírně narůst u vysokoškolsky vzdělaných osob.

Porovnání výsledků korelací KDU-ČSL v horizontu 1996-2006

U většiny korelací jsou hodnoty v tomto období konstantní až na výjimku, kterou tvoří období voleb 2002. V těchto volbách kandidovala KDU-ČSD společně s US-DEU. To se

částečně promítlo u hodnot některých korelačních koeficientů. Menší nárůst můžeme zpozorovat u korelací s výsledky věřících. Zde se hodnota korelačního koeficientu v posledních volbách přesáhla 0,7. Ostatní kategorie jsou stabilní.

Porovnání výsledků korelací KSČM v horizontu 1996-2006

Určitý vztah můžeme vysledovat u korelací mezi nezaměstnanými a KSČM. U této korelace došlo k mírnému nárůstu během posledních dvou voleb. Korelace mezi jednotlivými národnostmi a výsledky této strany dosahují nízkých hodnot. Jiné je to ovšem u součtu všech národností kromě většinové české. Dosahují mnohem vyšších hodnot než u obou předchozích stran. Nejvyšších hodnot dosahovaly v letech 1998 a 2002.

Také u korelace s počtem věřících nelze najít žádný vztah. Tyto hodnoty jsou trvale záporné, ale v průběhu posledních 4 voleb dochází k přibližování těchto hodnot k nule. Ostatní sledované hodnoty se nemění.

Porovnání výsledků korelací ODS v horizontu 1996-2006

Při zkoumání korelací mezi počtem věřících a výsledky ODS zaznamenáme trvalý pokles ve voličské přízni u této kategorie. Od roku 1996 se hodnota korelace propadla z -0,24 na hodnotu -0,36 v posledních volbách do Poslanecké sněmovny. Tento negativní trend by mohl naznačovat postupný úbytek voličské podpory ze strany věřících. Situace je podobná i u korelací, kde byli místo počtu věřících osob použity osoby katolického vyznání. Avšak zde není propad již tak výrazný, což je pravděpodobně způsobeno, že katolíci nikdy nepatřili mezi voličskou základnu ODS už od začátku 90. let a naopak podporovali zejména KDU-ČSL, a proto zřejmě nenastal tak výrazný propad.

Žádný posun, který by naznačoval změnu voličské struktury ODS, nebyl nalezen ani u korelací mezi výsledky této strany v posledních čtyřech volbách a osobami se základním vzděláním a středoškolským odborným. Naopak u korelací se skupinou občanů mající vysokoškolský diplom a hlavně u skupiny s maturitou lze vysledovat částečný posun. V těchto kategoriích došlo v posledních volbách k mírnému poklesu, který by mohl souviset s mírným posunem ODS z čistě pravicových pozic mírně doleva do prostoru mezi pravici a střed. Mírný posun může být důsledkem snahy ODS přilákat i část středových voličů a možná i úmyslem vybudovat všelidovou stranu tzv. catch-all party.

8. Diskuze a závěr

Tato bakalářská práce se zabývala volebním chování obyvatel Pardubického kraje. Důraz byl věnován zejména na dvě části. Na jedné straně se jednalo o prostorové rozložení jednotlivých jevů a na druhé o vývoj těchto jevů v čase. Bylo provedeno několik analýz s cílem odhalit projevy volebního chování na území Pardubického kraje.

Pardubický kraj se jeví z pohledu prostorového rozložení volebních výsledků jako velmi diferenciované území. Celé území kraje lze rozdělit na několik oblastí, kde je dominantní jedna politického část spektra. Pravicové strany (zejména ODS) obdržely nejvyšší volební podporu ve větších městech a jejich zázemí. Výjimkou byla pouze města v okrese Svitavy. Nadprůměrné hodnoty mají také v okrese Ústí nad Orlicí. Avšak na většině území kraje měly pouze podprůměrné zisky.

Středové strany jsou reprezentovány zejména KDU-ČSL. Nejvyšších volebních zisků dosáhla v regionech ležících na hranicích okresů Chrudim a Svitavy (ORP Hlinsko, Litomyšl a Polička). Dále byla úspěšná v centrálních a východních oblastech okresu Ústí nad Orlicí (ORP Žamberk a Lanškroun). Velmi nízkou volební podporu měla ve velkých městech a také na území okresu Pardubice.

Strany levicové části spektra (ČSSD a KSČM) uspěly zejména ve východní části okresu Svitavy (ORP Svitavy a ORP Moravská Třebová). Toto území je součástí historické země Morava. Vysoké volební podpory dosáhly také na velké části okresu Chrudim a na západní části okresu Pardubice (ORP Přelouč). Nízké volební zisky měly převážně na území, kde uspěla KDU-ČSL. Jedná se zejména o příhraniční oblasti okresů Chrudim a Svitavy a také východní části okresu Ústí nad Orlicí.

Prostorová diferenciace volebního chování nepodléhá v čase žádným zásadním změnám. Jednotlivé politické subjekty si uchovaly ve volbách v letech 1996 až 2006, kdy již byla ustálena politická scéna, tradiční území své podpory. V tomto období docházelo pouze k mírným posunům voličské přízně, které kopírovaly celkový volební trend probíhající v České republice. K největším změnám docházelo v porevolučních letech. Největší změnu v rozložení volební podpory můžeme zpozorovat u ČSSD. Těžiště jejího jádra volební podpory se posunulo z území okresu Pardubice do východní části okresu Svitavy. Trendy v rozložení volební podpory či jader volební podpory se měnily v závislosti na výsledky jednotlivých politických subjektů na celorepublikové úrovni.

Dále byla provedena analýza multifaktorové podmíněnosti výsledků voleb. Zde byly použity korelační výpočty mezi volebními výsledky jednotlivých politických subjektů a základních demografických a socioekonomických dat. Korelační analýzy prokázaly několik faktorů, které mají podstatný vliv na volební chování. Nejvyšších korelačních koeficientů

dosáhly korelace mezi volební podporou KDU-ČSL a počtem věřících osob. V tomto případě byl jasně prokázán korelační vztah. Dále byl určitý vztah nalezen i u výsledky KSČM a počtem nezaměstnaných osob. Souvislost se vyskytla i mezi výsledky ODS a KSČM a jednotlivými vzdělanostními kategoriemi. Osoby s dokončeným středoškolským vzděláním s maturitou a vysokoškolsky vzdělané osoby vykazují větší míru preference ODS. U občanů s nižším dosaženým vzděláním měly výsledky opačný charakter a dávali spíše své sympatie KSČM.

9. Resumé

This bachelor theory examined the patterns of election behavior in the Pardubice region. It is aimed on changes over space and time. It was done some analysis. Their aim was to uncover speeches of electoral behavior. Spatial distribution of electoral results is very differentiated in Pardubice region. The whole territory of region is divided into several areas where is dominated certain part of the spectrum.

Right-wings parties (Civil democratic party) were mostly supported in the large towns (except eastern part of Svitavy district). They were also successful in the Ústí nad Orlicí district. However, at most the region, their results were below average.

Parties of the middle (Christian and Democratic Union – Czechoslovak People's Party) were succeeded in centre areas and in Ústí nad Orlicí district. They failed in Pardubice district. Their results were also low in large towns (Pardubice and Chrudim).

Left-wings parties (Czech Social Democratic Party, Communist Party of Bohemia and Moravia) were mostly supported in eastern part of Svitavy district. This area is part of the historic country Moravia. They had low results in centre areas of Pardubice region. They also failed in Ústí nad Orlicí district.

Changes in the electoral results were a minimum in the period 1996 - 2006. They were consistent with changes throughout the Czech Republic. Areas with the highest support of main party were maintained. Great changes took place after the Velvet revolution. Political scene stabilized after election in 1996.

Furthermore, the multi-factors conditionally were used. Correlation analysis were calculated between the election returns and demographic data. The highest correlation coefficient was among the results of Christian and Democratic Union – Czechoslovak People's Party and church-goer. Others high correlation coefficients occurred among the unemployed and the results of Communist Party of Bohemia and Moravia, among people with the compulsory education and the results of Communist Party and among people with secondary education and university education and Civil democratic party. Low correlation were found among people with secondary and the result of Communist Party and among the results of Christian and Democratic Union – Czechoslovak People's Party and habitants of large towns.

Klíčová slova: volby, volební výsledky, levicová strana, středová strana, pravicová strana, korelační analýza, korelační koeficient

Key words: elections, election results (election returns), left-wing party, party of the middle, right-wing party, correlation analysis, correlation coefficient

10. Seznam literatury

Literatura:

- Blažek, J. - Kostecký, T (1991): Geografická analýza výsledků parlamentních voleb v roce 1990. Sborník ČGS, 96, str. 1–14, Praha, Academia.
- Volby v demokracii (1995). Brno, Mezinárodní politologický ústav Právnické fakulty Masarykovy univerzity.
- Klíma, M. (1998): Volby a politické strany v moderních demokraciích. Praha, Radix.
- Klokočka, V. (1991): Politická reprezentace a volby v demokratických systémech. Praha, Aleko.
- Krejčí, O. (1994): Kniha o volbách. Praha, Victoria Publishing.
- Krejčí, O. (1992): Kdo vyhraje volby '92. Praha, Ucho.
- Linek, L. et. al. (2003): Volby do poslanecké sněmovny 2002. Praha, Sociologický ústav Akademie věd České republiky.
- Sartori, G. (2001): Srovnávací ústavní inženýrství: zkoumání struktur, podnětů a výsledků. Praha, Sociologické nakladatelství.
- Šaradín, P (2002): Volby 2002: analýza programů a výsledků ve volbách do Poslanecké sněmovny. Olomouc, Periplum.
- Možnosti úpravy či reformy volebního systému v ČR (1999). Praha, Vysoká škola ekonomická.
- Short, J. (1993): An Introduction to Political Geography. London, Routledge.
- Stát, prostor, politika: vybrané otázky politické geografie (2000). Praha, Univerzita Karlova.
- Baar, V. (1996): Politická geografie. Ostrava, Ostravská univerzita.

Elektronické zdroje:

- Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR. Ústava České republiky. [online]. 2004 [cit. 2008-11-10]. Dostupný z [www: <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>](http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html).
- Ministerstvo vnitra ČR. Sbírka zákonů ČR. sb063-00.pdf [online]. 2000 [cit. 2008-12-28]. Dostupný z [www: < http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2000/sb063-00.pdf >](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2000/sb063-00.pdf).
- Český statistický úřad. Výsledky voleb do České národní rady v letech 1990 a 1992. 422008k025.pdf. [online]. 2008 [cit. 2009-1-10]. Dostupný z [www: < http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/CD0040A3D7/\\$File/422008k025.pdf >](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/CD0040A3D7/$File/422008k025.pdf).
- Český statistický úřad. Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v letech 1996 až 2006. 422008k026.pdf. [online]. 2008 [cit. 2009-1-10]. Dostupný z [www: <http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/CD0040AA6B/\\$File/422008k026.pdf>](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/CD0040AA6B/$File/422008k026.pdf).

11. Přílohy

Mapové přílohy jsou řazeny podle bodů v osnově. Je zde uvedena konkrétní část, kterou mapa spadá a také období, kterého se týká.

5. Změny volebního chování obyvatel kraje

5.1 Změny volebních výsledků po sobě jdoucích volbách

5.1.1 Změny volebních výsledků po sobě jdoucích volbách v jednotlivých politických subjektech v období od roku 1996 do roku 2006 do PS Parlamentu ČR

Příloha č. 1: Změna volební podpory ČSSD 1996 – 1998

Příloha č. 2: Změna volební podpory ČSSD 1998 – 2002

Příloha č. 3: Změna volební podpory ČSSD 2002 – 2006

Příloha č. 4: Změna volební podpory ODS 1996 – 1998

Příloha č. 5: Změna volební podpory ODS 1998 – 2002

Příloha č. 6: Změna volební podpory ODS 2002 – 2006

Příloha č. 7: Změna volební podpory KSČM 1996 – 1998

Příloha č. 8: Změna volební podpory KSČM 1998 – 2002

Příloha č. 9: Změna volební podpory KSČM 2002 – 2006

Příloha č. 10: Změna volební podpory KDU-ČSL 1996 – 1998

Příloha č. 11: Změna volební podpory ODA a Unie svobody 1996 – 1998

5.1.2 Změny volebních výsledků jednotlivých politických subjektech ve volbách do ČNR 1992 a PS Parlamentu ČR 1996

Příloha č. 12: Změna volební podpory ČSSD 1992 – 1996

Příloha č. 13: Změna volební podpory ODS-KDS a ODS 1996 – 1998

Příloha č. 14: Změna volební podpory LEVÝ BLOK a KSČM 1992 – 1996

Příloha č. 15: Změna volební podpory KDU-ČSL 1992 – 1996

Příloha č. 16: Změna volební podpory ODA 1992 – 1996

Příloha č. 17: Změna volební podpory SRP-RSČ 1992 – 1996

6. Prostorová struktura výsledků voleb vč. trendů

6.1. Prostorová struktura volebních výsledků jednotlivých politických subjektů

Volby do České národní rady 1990

Příloha č. 18: Volební podpora HSD-SMD

Příloha č. 19: Volební podpora KDU

Příloha č. 20: Volební podpora KSČ

Příloha č. 21: Volební podpora OF

Příloha č. 22: Volební podpora Sociální demokracie

Volby do České národní rady 1992

Příloha č. 23: Volební podpora ČSSD

Příloha č. 24: Volební podpora HSM-SMS

Příloha č. 25: Volební podpora KDU-ČSL

Příloha č. 26: Volební podpora LEVÝ BLOK

Příloha č. 27: Volební podpora LSU

Příloha č. 28: Volební podpora ODA

Příloha č. 29: Volební podpora ODS-KDS

Příloha č. 30: Volební podpora OH

Příloha č. 31: Volební podpora SRP-RSČ

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 1996

Příloha č. 32: Volební podpora ČSSD

Příloha č. 33: Volební podpora KDU-ČSL

Příloha č. 34: Volební podpora KSČM

Příloha č. 35: Volební podpora ODA

Příloha č. 36: Volební podpora ODS

Příloha č. 37: Volební podpora SRP-RSČ

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 1998

Příloha č. 38: Volební podpora ČSSD

Příloha č. 39: Volební podpora KDU-ČSL

Příloha č. 40: Volební podpora KSČM

Příloha č. 41: Volební podpora ODS

Příloha č. 42: Volební podpora Unie svobody

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 2002

Příloha č. 43: Volební podpora ČSSD

Příloha č. 44: Volební podpora Koalice

Příloha č. 45: Volební podpora KSČM

Příloha č. 46: Volební podpora ODS

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 2006

Příloha č. 47: Volební podpora ČSSD

Příloha č. 48: Volební podpora KDU-ČSL

Příloha č. 49: Volební podpora KSČM

Příloha č. 50: Volební podpora ODS

Příloha č. 51: Volební podpora Strany zelených

6.2 Jádru volební podpory

Volby do České národní rady 1990

Příloha č. 52: Jádru volební podpory HSD-SMS

Příloha č. 53: Jádru volební podpory KDU

Příloha č. 54: Jádru volební podpory KSČ

Příloha č. 55: Jádru volební podpory OF

Příloha č. 56: Jádru volební podpory Sociální demokracie

Volby do Sněmovny lidu Federálního shromáždění 1990

Příloha č. 57: Jádru volební podpory KDU

Příloha č. 58: Jádru volební podpory KSČ

Příloha č. 59: Jádru volební podpory OF

Příloha č. 60: Jádru volební podpory Sociální demokracie

Volby do Sněmovny národů Federálního shromáždění 1990

Příloha č. 61: Jádru volební podpory KDU

Příloha č. 62: Jádru volební podpory KSČ

Příloha č. 63: Jádru volební podpory OF

Příloha č. 64: Jádru volební podpory Sociální demokracie

Volby do České národní rady 1992

Příloha č. 65: Jádru volební podpory ČSSD

Příloha č. 66: Jádru volební podpory HSD-SMS

Příloha č. 67: Jádru volební podpory KDU-ČSL

Příloha č. 68: Jádru volební podpory LEVÝ BLOK

Příloha č. 69: Jádru volební podpory LSU

Příloha č. 70: Jádru volební podpory ODA

Příloha č. 71: Jádru volební podpory ODS-KDS

Příloha č. 72: Jádru volební podpory OH

Příloha č. 73: Jádru volební podpory SPR-RSČ

Volby do Sněmovny lidu Federálního shromáždění 1992

Příloha č. 74: Jádru volební podpory ČSSD

Příloha č. 75: Jádru volební podpory HSD-SMS

Příloha č. 76: Jádru volební podpory KDU-ČSL

Příloha č. 77: Jádru volební podpory LEVÝ BLOK

Příloha č. 78: Jádru volební podpory LSU

Příloha č. 79: Jádru volební podpory ODA

Příloha č. 80: Jádru volební podpory ODS-KDS

Příloha č. 81: Jádru volební podpory OH

Příloha č. 82: Jádru volební podpory SPR-RSČ

Volby do Sněmovny národů Federálního shromáždění 1992

Příloha č. 83: Jádru volební podpory ČSSD

Příloha č. 84: Jádru volební podpory HSD-SMS

Příloha č. 85: Jádru volební podpory KDU-ČSL

Příloha č. 86: Jádru volební podpory LEVÝ BLOK

Příloha č. 87: Jádru volební podpory LSU

Příloha č. 88: Jádru volební podpory ODA

Příloha č. 89: Jádru volební podpory ODS-KDS

Příloha č. 90: Jádru volební podpory OH

Příloha č. 91: Jádru volební podpory SPR-RSČ

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 1996

Příloha č. 92: Jádru volební podpory ČSSD

Příloha č. 93: Jádru volební podpory KDU-ČSL

Příloha č. 94: Jádru volební podpory KSČM

Příloha č. 95: Jádru volební podpory ODA

Příloha č. 96: Jádru volební podpory ODS

Příloha č. 97: Jádru volební podpory SPR-RSČ

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 1998

Příloha č. 98: Jádru volební podpory ČSSD

Příloha č. 99: Jádru volební podpory KDU-ČSL

Příloha č. 100: Jádru volební podpory KSČM

Příloha č. 101: Jádru volební podpory ODS

Příloha č. 102: Jádru volební podpory Unie svobody

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 2002

Příloha č. 103: Jádru volební podpory ČSSD

Příloha č. 104: Jádru volební podpory Koalice

Příloha č. 105: Jádru volební podpory KSČM

Příloha č. 106: Jádru volební podpory ODS

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 2006

Příloha č. 107: Jádru volební podpory ČSSD

Příloha č. 108: Jádru volební podpory KDU-ČSL

Příloha č. 109: Jádru volební podpory KSČM

Příloha č. 110: Jádru volební podpory ODS

Příloha č. 111: Jádru volební podpory Unie svobody

6.3 Stabilní jádru volební podpory

Příloha č. 112: Stabilní jádru volební podpory ČSSD

Příloha č. 113: Stabilní jádru volební podpory KDU-ČSL

Příloha č. 114: Stabilní jádru volební podpory KSČM

Příloha č. 115: Stabilní jádru volební podpory ODS

Srovnání volební podpory s krajským průměrem (tato část spadá pod: 6.1

Prostorová struktura volebních výsledků)

Volby do České národní rady 1992

Příloha č. 116: Srovnání volební podpory ČSSD s krajským průměrem

Příloha č. 117: Srovnání volební podpory HSD-SMS s krajským průměrem

Příloha č. 118: Srovnání volební podpory KDU-ČSL s krajským průměrem

Příloha č. 119: Srovnání volební podpory LEVÉHO BLOKU s krajským průměrem

Příloha č. 120: Srovnání volební podpory LSU s krajským průměrem

Příloha č. 121: Srovnání volební podpory ODA s krajským průměrem

Příloha č. 122: Srovnání volební podpory ODS-KDS s krajským průměrem

Příloha č. 123: Srovnání volební podpory OH s krajským průměrem

Příloha č. 124: Srovnání volební podpory SPR-RSČ s krajským průměrem

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 1996

Příloha č. 125: Srovnání volební podpory ČSSD s krajským průměrem

Příloha č. 126: Srovnání volební podpory KDU-ČSL s krajským průměrem

Příloha č. 127: Srovnání volební podpory KSČM s krajským průměrem

Příloha č. 128: Srovnání volební podpory ODA s krajským průměrem

Příloha č. 129: Srovnání volební podpory ODS s krajským průměrem

Příloha č. 130: Srovnání volební podpory SPR-RSČ s krajským průměrem

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 1998

Příloha č. 131: Srovnání volební podpory ČSSD s krajským průměrem

Příloha č. 132: Srovnání volební podpory KDU-ČSL s krajským průměrem

Příloha č. 133: Srovnání volební podpory KSČM s krajským průměrem

Příloha č. 134: Srovnání volební podpory ODS s krajským průměrem

Příloha č. 135: Srovnání volební podpory Unie svobody s krajským průměrem

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 2002

Příloha č. 136: Srovnání volební podpory ČSSD s krajským průměrem

Příloha č. 137: Srovnání volební podpory Koalice s krajským průměrem

Příloha č. 138: Srovnání volební podpory KSČM s krajským průměrem

Příloha č. 139: Srovnání volební podpory ODS s krajským průměrem

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 2006

Příloha č. 140: Srovnání volební podpory ČSSD s krajským průměrem

Příloha č. 141: Srovnání volební podpory KDU-ČSL s krajským průměrem

Příloha č. 142: Srovnání volební podpory KSČM s krajským průměrem

Příloha č. 143: Srovnání volební podpory ODS s krajským průměrem

Příloha č. 144: Srovnání volební podpory Strana zelených s krajským průměrem

6.5 Míra překrytí jader volební podpory

6.5.1 Překrytí stabilních jader volební podpory (vybrané)

Příloha č. 145: Překrytí stabilních jader volební podpory ČSSD a KDU-ČSL 1996 - 2006

Příloha č. 146: Překrytí stabilních jader volební podpory ČSSD a KSČM 1996 - 2006

Příloha č. 147: Překrytí stabilních jader volební podpory KDU- ČSL a KSČM 1996 - 2006

6.5.2 Překrytí jader volební podpory (vybrané)

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 1996

Příloha č. 148: Překrytí jader volební podpory ČSSD a KDU-ČSL

Příloha č. 149: Překrytí jader volební podpory ČSSD a KSČM

Příloha č. 150: Překrytí jader volební podpory ČSSD a SPR-RSČ

Příloha č. 151: Překrytí jader volební podpory KDU- ČSL a KSČM

Příloha č. 152: Překrytí jader volební podpory KDU- ČSL a SPR-RSČ

Příloha č. 153: Překrytí jader volební podpory KSČM – SPR-RSČ

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 1998

Příloha č. 154: Překrytí jader volební podpory ČSSD a KDU-ČSL

Příloha č. 155: Překrytí jader volební podpory ČSSD a KSČM

Příloha č. 156: Překrytí jader volební podpory KDU- ČSL a KSČM

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 2002

Příloha č. 157: Překrytí jader volební podpory ČSSD a Koalice

Příloha č. 158: Překrytí jader volební podpory ČSSD a KSČM

Příloha č. 159: Překrytí jader volební podpory Koalice a KSČM

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 2006

Příloha č. 160: Překrytí jader volební podpory ČSSD a KDU-ČSL

Příloha č. 161: Překrytí jader volební podpory ČSSD a KSČM

Příloha č. 162: Překrytí jader volební podpory ČSSD a ODS

Příloha č. 163: Překrytí jader volební podpory KDU-ČSL a KSČM

Příloha č. 164: Překrytí jader volební podpory KDU-ČSL a ODS

Příloha č. 165: Překrytí jader volební podpory KSČM A ODS

6.6 Změny ve volebním jádře

Změny ve volebním jádře 1996-1998

Příloha č. 166: Změny ve volebním jádře ČSSD

Příloha č. 167: Změny ve volebním jádře KDU-ČSL

Příloha č. 168: Změny ve volebním jádře KSČM

Příloha č. 169: Změny ve volebním jádře ODS

Změny ve volebním jádře 1998-2002

Příloha č. 170: Změny ve volebním jádře ČSSD

Příloha č. 171: Změny ve volebním jádře KDU-ČSL

Příloha č. 172: Změny ve volebním jádře KSČM

Příloha č. 173: Změny ve volebním jádře ODS

Změny ve volebním jádře 2002-2006

Příloha č. 174: Změny ve volebním jádře ČSSD

Příloha č. 175: Změny ve volebním jádře KDU-ČSL

Příloha č. 176: Změny ve volebním jádře KSČM

Příloha č. 177: Změny ve volebním jádře ODS